

**Základní škola a mateřská škola Lipová, okres Prostějov, příspěvková
organizace, Lipová 71, 798 45 Suchdol**

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ
MATEŘSKÉ ŠKOLY LIPOVÁ**

„Máme blízko k přírodě, ke sportu, k pohodě“

Program zpracovaly: .....
Mgr. Marie Krejcarová, vedoucí učitelka MŠ

.....
Michaela Marková, učitelka MŠ

Program vydala: .....
Mgr. Eva Havlenová, ředitelka školy

Mise školy:

„Učíme s úsměvem a porozuměním v součinnosti s přírodou“

Obsah

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE.....	4
2 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	5
3 PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	6
3.1 VĚCNÉ PODMÍNKY	6
3.2 ŽIVOTOSPRAVA DĚTÍ V MŠ	7
3.3 PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY DĚTÍ V MŠ	7
3.4 ORGANIZACE.....	8
3.5 ŘÍZENÍ MŠ.....	9
3.6 PERSONÁLNÍ PODMÍNKY A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ	10
3.7 SPOLUÚČAST RODIČŮ.....	10
3.8 PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI.....	11
3.9 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH	13
3.10 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET	14
4 ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ.....	15
4.1 PŘIJÍMÁNÍ DĚTÍ A ZÁPIS	17
4.2 DISTANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	17
4.3 DENNÍ REŽIM V MŠ	19
5 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	20
5.1 METODY, FORMY A PROSTŘEDKY VZDĚLÁVACÍ PRÁCE	23
6 VZDĚLÁVACÍ OBSAH.....	25
7 EVALUAČNÍ SYSTÉM A PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA	65
7.1 EVALUACE.....	65
7.2 PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA.....	66
ZDROJE.....	67
Příloha 1 – Primární preventivní program MŠ Lipová	68

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název dokumentu

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále jen „ŠVP“):
„Máme blízko k přírodě, ke sportu, k pohodě“

Název a sídlo školy

Základní škola a mateřská škola Lipová, okres Prostějov, příspěvková organizace,
Lipová 71, 798 45 Suchdol, IČ: 750 23 903

Zřizovatel

Obecní úřad Lipová
Lipová 160
798 45 Suchdol u Prostějova

Ředitel školy

Mgr. Eva Havlenová
Telefon: +420 582 391 448
E-mail: havlenova@zs-ms-lipova.cz

Místo poskytovaného vzdělávání

Mateřská škola Lipová, Lipová 159, 798 45 Suchdol
Telefon: 582 391 414
E-mail: mslipova@seznam.cz

Zpracovatelé

Mgr. Marie Krejcarová, vedoucí učitelka MŠ
Michaela Marková, učitelka MŠ

Účinnost dokumentu

Dokument je platný a účinný od 1.9.2022 do vydání nového. Byl zpracován na dobu neurčitou a projednán na pedagogické radě dne 31.8.2022 v Mateřské škole Lipová. Dokument byl projednán a schválen ředitelkou školy dne 31.8.2022. Případné změny budou uváděny formou číslovaných dodatků.

2 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Provoz MŠ byl zahájen v roce 1978. Od roku 2003 je MŠ součástí samostatného právního subjektu s názvem: Základní škola a mateřská škola Lipová, okr. Prostějov, příspěvková organizace, jejímž statutárním orgánem je ředitelka školy.

Původně dvoutřídní mateřská škola s kapacitou 60 dětí je v současné době z důvodu nízkého počtu dětí jednotřídní, s celodenním provozem. MŠ navštěvují děti od 2 roků do 6 let, případně děti s odloženou školní docházkou. Budova školy je přízemní. V první části budovy se nachází třída, která slouží jako herna a jídelna. Třída je vybavena tak, aby vyhovovala celodennímu pobytu dětí v MŠ. Je tu umístěn nízký nábytek, který je dětem přístupný. Hračky jsou z velké části umístěny tak, že si je děti mohou samostatně brát. Hračky i pomůcky se snažíme v rámci finančních možností obměňovat a doplňovat. Prostory odpovídají počtu dětí. Druhá část budovy, kde byla původně umístěna druhá třída, nyní slouží jako lehárna s vyděleným prostorem pro děti, které mají menší potřebu spánku, či odpočinku. V tomto prostoru jsou těmto dětem nabízeny klidné aktivity, při kterých neruší odpočívající děti. V budově školy se dále nachází samostatná kuchyň, prádelna a kancelář. Samostatná kuchyň je pro stravování dětí výhodou, protože strava se připravuje přímo v MŠ a nemusí se odnikud převážet.

K MŠ je přistavěna tělocvična, která je dobře vybavena různým tělovýchovným náradím, a tak děti z MŠ ji mohou plně využívat jak ke zdravotnímu cvičení, cvičení na náradí, tak i k pohybovým a míčovým hrám.

Objekt a okolí MŠ se postupně rekonstruuje. V roce 2012 byla vyměněna okna za okna s trojskly, taktéž byly vyměněny všechny vchodové dveře. Stěny budovy byly zateplené v roce 2015 a celá budova dostala novou fasádu. Budovu pokrývá nová zateplená plochá střecha. V roce 2018 byly před MŠ opraveny chodníky a terasa, a také bylo provedeno nové oplocení školní zahrady. V tělocvičně byla instalována nová okna s elektrickým ovládním a s izolačními trojskly. V roce 2019 bylo v MŠ opraveno sociální zařízení jak pro děti, tak i zaměstnance.

Okolí školy tvoří velká zahrada. Pro potřeby dětí je využívána dolní část zahrady, kde jsou vzrostlé stromy, které chrání tuto část před větrem a v létě poskytují stín. V roce 2022 byly na školní zahradu nainstalovány nové herní prvky: věžičková sestava se skluzavkou, houpačková konstrukce ve tvaru stromů, která je doplněna houpačkovým hnízdem a jedním houpačkovým sedátkem pro nejmenší děti, kolotoč, prohazovadlo s otvory různých velikostí a pružinové houpadlo. Kompletně byla také zrekonstruována kreslicí tabule. Součástí zahrady je také kryté pískoviště. Na školní zahradě je také prostor pro volnou hru, míčové hry či jiné námětové hry. Dětem je k dispozici vybavený sklad hraček. Na školní zahradě se nachází různé environmentální prvky jako je velký hmyzí hotel, budky a krmítka pro ptáky a veverky a záhonek s ovocnými keři. MŠ je obklopena poli, loukami a lesy, což využíváme k vycházkám, pozorování přírody, hrám a výletům. Tyto podmínky a charakter lokality školy a jejího okolí poskytují bohaté možnosti, z nichž vycházíme v ŠVP, v němž se zaměřujeme na soustavné a citlivé vedení dětí k lásce a ochraně přírodního prostředí. Právě vzhledem k umístění MŠ i osobnímu zájmu pedagogů o tuto problematiku se MŠ orientuje na environmentální výchovu.

3 PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Kapitola obsahuje všechny podmínky vzdělávání v souladu s RVP PV.

3.1 VĚCNÉ PODMÍNKY

Prostory a prostorové uspořádání MŠ plně umožňují skupinové a individuální činnosti. V MŠ je prostorná herna, která dětem poskytuje dostatek prostoru k dětským hrám, výchovným činnostem, aktivitám a relaxaci. Do MŠ byl pořízen nový barevný nábytek, sedací koutek se stolečkem a knihovnička. Děti si tak v klidu a pohodlí mohou prohlížet zajímavé knihy a leporela. Hernu i šatnu zdobí nové dřevěné tematické dekorace a nové dřevěné provázkové nástěnky. Vybavení pomůckami, hračkami, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí a jejich věku, podle finančních možností je doplňováno a obměňováno. Podstatná část hraček je umístěna tak, aby si je děti mohly samy brát, aby byly vidět.

Herna je rozdělena na dvě části – herní a pracovní. V pracovní části je vymezen prostor pro stravování. V této části třídy mají děti běžně přístupný výtvarný, tvořivý a přírodní materiál, který mohou samostatně používat. Pro používání hraček, pomůcek a materiálů jsou nastavena společná pravidla tak, aby děti udržovaly pořádek v hračkách i materiálech a dodržovaly základní pravidla bezpečnosti. Jelikož máme samostatně oddělenou lehárnu, mohou děti rozvíjet hru v herně i po několik dnů a nemusí vše dopoledne uklidit. Při nákupu hraček klademe důraz na výběr z pohledu podpory osobnostního rozvoje dítěte. Třída je vybavena barevnými kontejnery na tříděný odpad. Nejen děti, ale i personál MŠ tak přispívá ke snižování netříděného odpadu. V samostatné lehárně je vymezen prostor pro klidové činnosti dětí, které mají nízkou potřebu spánku.

K rozvoji pohybové výchovy dětí využíváme tělocvičnu, která je součástí budovy. Děti se svými pracemi podílí na výzdobě třídy a šatny a jejich výtvořky jsou přístupné rodičům. Hygienické zařízení, vybavení pro odpočinek i dětský nábytek odpovídají počtu dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné. Umývárny jsou řešeny tak, aby zajišťovaly bezpečný dohled nad dětmi, jednotlivá WC jsou oddělena, aby poskytovala dětem určité soukromí. Součástí budovy je školní kuchyň, jejíž vybavení a zařízení je průběžně doplňováno a obnovováno tak, aby splňovalo hygienické a bezpečnostní normy. Osvětlení tříd i vytápění vyhovují hygienické normě.

Na budovu MŠ přímo navazuje zahrada, která je nově vybavena a umožňuje dostatečně pohybové vyžití všem dětem. Děti mají například k dispozici i dětské zahradnické náčiní, které nám slouží k péči o záhonek a zahradu MŠ (hrábě, lopaty, rýče, kolečka...). Všechny vnitřní i venkovní prostory MŠ splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

Záměry:

- doplňování tělovýchovného nářadí a náčiní – průběžně
- doplňování nových environmentálních prvků na školní zahradu – průběžně
- pořízení nového stolu a nových židliček, obroušení a nalakování stávajících židliček – do 2 let
- průběžná oprava a údržba zahradních prvků – každoročně
- pořízení nových šatních laviček a věšáků – do 4 let

3.2 ŽIVOTOSPRAVA DĚTÍ V MŠ

Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava podle současných platných předpisů. Důraz klademe na kvalitní výběr potravin, ovoce, zeleniny a nápojů. Dopolední svačinku nachystá školnice na stolek. Děti si samy berou jídlo a chystají, stejným pravidlem se řídí i výdej odpolední svačinky. Při obědě si samy nalévají polévku z polévkové mísy, mladší děti obslouží školnice. Druhé jídlo si děti odnáší z výdejního vyhřívaného vozíku, který je umístěn přímo ve třídě. Naším cílem je, aby jídlo bylo pro děti dobrou pohody a tichého povídání / společně nastavené pravidlo – mluvím tiše a s prázdnou pusou /. Do jídla děti nenutíme, ale snažíme se, aby jídlo alespoň ochutnaly. Mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány vhodné /3 hod/ intervaly.

Zpravidla každé jídlo obohacujeme ovocem nebo zeleninou, je-li to možné dostávají děti na stoleček mix.

Je na dětech, co si vyberou na talířek a v jakém množství. Naším cílem je vést a prohlubovat u dětí poznatky o zdravém životním stylu. Pedagogové jsou i v tomto dětem příkladem.

Pítí mají děti k dispozici celý den. Každé dítě má svůj hrníček, který si přineslo z domova a do kterého si nalije pítí / popř. požádá učitelku /, když má chuť se napít. Děti si mohou vybrat mezi připraveným nápojem nebo čistou vodou. Mateřská škola zajišťuje pravidelný rytmus a řád s důrazem na střídání aktivit a odpočinku. Učitelka sleduje plán, čas a zároveň dopřává dětem dostatek času na dokončení jejich práce, než se pustí do další činnosti. Dětem umožňujeme pracovat jejich vlastním tempem. Snažíme se, aby čas denních činností byl pružný, přiměřený věku dětí.

Dopolední pobyt venku je příležitostí pro poznávání skutečného života. Rozvíjíme u dětí praktické poznatky z přírody, posilujeme tělesnou zdatnost a otužování dětí, volný pohyb, děti mají možnost rozvinout hru, dramatickou hru... Snažíme se zajišťovat dostatek vhodných pomůcek k pohybovým aktivitám, a to jak ve třídě, tak i venku.

Respektujeme individuální potřebu spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Všechny děti odpočívají na lehátku 30 minut. Učitelka jim pouští relaxační hudbu, pohádky na CD, ale preferujeme čtení pohádek a příběhů. Po této aktivitě následuje chvíle ztišení a zklidnění, při které dostávají děti s větší potřebou spánku klidný čas pro usnutí. Poté nabízíme dětem, které neusnou, klidné činnosti ve třídě, a to například tvořivé aktivity, pracovní listy, puzzle, prohlížení knih a tak podobně. Děti do spaní nenutíme.

Personál MŠ nepodává dětem jakékoliv léky, pouze ve výjimečných případech na žádost zákonných zástupců a dále po konzultaci s ředitelkou školy a pediatrem. Při úrazu či náhlém onemocnění učitelka zajistí potřebou péči, okamžitě informuje zákonného zástupce dítěte.

Záměry:

- vést děti i jejich rodiny ke zdravému životnímu stylu a prohlubovat povědomí o ochraně životního prostředí a dopadech chování člověka na životní prostředí – průběžně
- plně využívat délku pobytu venku a dětem tak poskytnout dostatek prostoru pro spontánní pohyb – průběžně

3.3 PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY DĚTÍ V MŠ

Usilujeme o to, aby v prostředí MŠ panovalo ovzduší vzájemné důvěry, úcty a spolupráce, ve kterém by se děti a dospělí cítili dobře a bezpečně. Dbáme, aby atmosféra byla příjemná, aby se děti cítily v MŠ vítané, k tomu přispívají nejen učitelky svým klidným a vstřícným přístupem, ale i prostředím MŠ, které je příjemně a esteticky upraveno a vybaveno adekvátními hračkami a pomůckami. Pedagogický styl, respektive způsob, jakým jsou děti vedeny, je podporující, sympatizující, projevuje se přímou, vstřícnou, empatickou a naslouchající komunikací s dětmi. V dětech rozvíjíme citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost a zdvořilost.

V rámci optimálního přechodu dětí z rodiny do MŠ umožňujeme nově přichozímu dítěti se adaptovat na nové prostředí /rodiče mohou s dětmi pobývat v MŠ po dobu, kterou uznají za vhodnou, a kterou si dohodnou s učitelkou tak, aby adaptace dětí byla co nejpřirozenější, dle svých možností mohou zkrátit počáteční pobyt dítěte v MŠ/.

Zajišťujeme, aby děti nebyly nepřiměřeně zatěžovány, a tím předcházíme stresu, který nastává, když dítě nedokáže nevhodné a nadměrné požadavky zvládnout. Naopak se snažíme klást na děti přiměřené požadavky, pro které již dítě došlo, a umožňují mu vyvinout zdravou míru úsilí, která podporuje a posiluje rozvoj dítěte. Podporujeme dítě nebát se, pracovat samostatně, důvěřovat si. Vzdělávací nabídku přizpůsobujeme mentalitě předškolního dítěte a jeho potřebám. Je naším zájmem, aby byla dětem tematicky blízká, snadno pochopitelná, přiměřeně náročná a dítěti potřebná. Pedagogické vedení počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Respektujeme potřeby dětí a rovnocenné postavení.

Všechny děti mají v naší mateřské škole stejná práva, stejné možnosti i stejné povinnosti. Nikdo není zvýhodňován, či znevýhodňován. Volnost dětí je vytvářena nezbytnou mírou omezení – společnou domluvou a respektováním pravidel, která máme dána a průběžně je opakujeme a připomínáme. Nepoužíváme negativní komentáře a podporujeme děti v samostatných pokusech, dostatečně chválíme a pozitivně hodnotíme. Je vyloučeno manipulování s dítětem, jejich zbytečné organizování, podporování nezdravé soutěživosti, jakákoli komunikace s dítětem, kterou pociťuje jako násilí je nepřijatelná. Pedagogové se dostatečně věnují vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňují prosociálním směrem /prevence šikany/. Všechny činnosti vychází z třídního vzdělávacího programu, který je v souladu se školním vzdělávacím programem.

Záměry:

- vytváření vlastních pravidel, vedení k jejich dodržování – každoročně na začátku každého školního roku
- stanovit systém sebehodnocení dětí – do 1 roku
- učit děti řešit konflikty kultivovaným způsobem – průběžně
- věnovat pozornost vývojovým a individuálním předpokladům dítěte – průběžně
- využívání přirozených situací při předcházení a zvládnání stresu, každý den se budeme smát, radovat se, společně si povídat – průběžně

3.4 ORGANIZACE

Činnosti v MŠ jsou podřízeny pravidelnému dennímu rytmu – vnitřnímu režimu školy, jež je však flexibilní a můžeme jej přizpůsobit organizování činností v průběhu dne podle aktuální situace. Denní řád přizpůsobujeme individuálním potřebám dětí a jiným situacím. Výchově a vzdělávání se věnujeme systematicky po celý den. Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený. V započatých činnostech mohou děti pokračovat i později. Při činnostech upřednostňujeme prožitkové učení, experimentování, aktivitu s přihlédnutím na individuální možnosti dětí. Děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých i velkých skupinách. Dle individuálních potřeb se děti nemusí činností účastnit a mají možnost uchýlit se do klidného koutku. Děti mají zajištěno soukromí při osobní hygieně. Děti ve třídě nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí a soukromí, a to nejen díky materiálnímu vybavení MŠ, ale také díky osobnosti dané učitelky, jež ve třídě tento pocit dětem navozuje. Nepřekračujeme stanovený počet dětí ve třídě.

Do denního programu zařazujeme pravidelně tělovýchovné chvílky, kde učitelka zařadí buď zdravotní cviky, PH nebo jiné pohybové činnosti, při kterých si děti procvičí jednotlivé tělesné oblasti. Po této činnosti jsou děti seznámeny s programem dne, kde dětem učitelka vysvětlí, co budou dělat a děti se rozhodují, kterou činnost si vyberou.

Pro činnosti dětí se snažíme vytvořit vhodné materiální podmínky.

Doba pobytu venku je plánována s využitím zařízení a pomůcek. Umožňujeme dětem poznávání okolí MŠ, obce a okolní přírody. K sportovním aktivitám a dalším činnostem slouží školní zahrada.

Odpolední odpočinek je dobou čtení a poslechu pohádek, poslech relaxační hudby. Děti mohou odpočívat s plyšovou hračkou. Je tolerována nižší potřeba spánku s dodržováním klidového pravidla.

Odpoledne děti mohou pracovat a rozvíjet téma dne nebo si vyberou činnost dle svého uvážení.

Nově přichozím dětem nabízíme individuálně přizpůsobený adaptační režim. Po určitou dobu, podle individuální potřeby, může s dítětem matka nebo jemu blízká osoba pobývat v MŠ a tento pobyt se zkracuje podle toho, jak si dítě na nové prostředí přivyká, nebo nabízíme možnost postupného prodloužení pobytu dítěte v MŠ. Tím se dítě nenásilně a postupně přizpůsobuje uspořádání dne v MŠ a vede k navázání vztahů mezi ním a učitelkou a ostatními dětmi.

Záměry:

- maximálně využívat pobyt v přírodě – průběžně
- využívat ke vzdělávání dětí digitální technologie, jež jsou dětem k dispozici – průběžně
- doplňovat nové digitální technologie vhodné ke vzdělávání dětí – do 2 let
- vzdělávací nabídku přizpůsobovat nárokům a požadavkům dětí – průběžně
- doplňovat vhodné didaktické pomůcky a hračky – průběžně

3.5 ŘÍZENÍ MŠ

Povinnosti, pravomoci a úkoly pracovníků jsou jasně vymezeny provozním řádem, vnitřním řádem MŠ a v náplních práce. Každému pracovníkovi je na základě těchto pravidel jasné, co se od něj očekává. Velký důraz je kladen na týmovou práci, vzájemnou spolupráci, respektování profesní odlišnosti a vytváření důvěry a otevřenosti a přátelství. Všichni zaměstnanci se podílí na společných akcích MŠ a přispívají tak k podpoře týmové práce. Dobrou spolupráci v kolektivu pracovníků MŠ stanoví jasná pravidla a hranice odpovědnosti, která jsou jasně vymezena provozním řádem, vnitřním řádem MŠ a v náplních práce. Cílem tohoto nastavení je minimalizovat případy narušující vzájemné vztahy v MŠ. Snahou je vytvořit natolik pozitivní prostředí, kde zaměstnanci spolupracují na splnění společných cílů, každý z nich je zodpovědný za svou práci. Vedoucí učitelka vyhodnocuje práci všech zaměstnanců a pozitivně je motivuje. Všichni pracovníci jsou zapojováni do řízení MŠ, v rámci možností je respektován jejich názor. Kontrolní a evaluační činnost MŠ zahrnuje všechny stránky chodu MŠ a výsledky vedou k závěrům, které dále využíváme. Efektivní plnění povinností a příjemné ovzduší funguje na vzájemné komunikaci, důvěrnosti a pomoci. Ve škole je zaveden informační systém, který funguje formou pedagogických rad, operativní předávání informací probíhá denně. Tvorba ŠVP PV, TVP a ročního plánu je výsledkem obou pedagogických pracovníků. MŠ spolupracuje se zřizovatelem, místní ZŠ, místní knihovnou a pokud se vyskytnou výchovně vzdělávací problémy, tak s příslušnými odborníky. Spolupráce se zřizovatelem – obcí Lipová se uskutečňuje například při prezentaci MŠ v Obecních listech, zřizovatel zajišťuje různé údržbářské práce, pravidelné sečení trávy na zahradě MŠ. Mezi MŠ a ZŠ probíhá úzká spolupráce během celého roku, například učitelky MŠ konzultují průběh zápisu, odklady školní docházky, probíhají společné akce apod. Děti z MŠ navštěvují místní knihovnu a pravidelně si v knihovně půjčují knihy. Dále MŠ využívá konzultace a odbornou pomoc u jednotlivých PPP a SPC.

Záměry:

- upevňovat komunikaci mezi pedagogickými a nepedagogickými pracovníky školy – průběžně
- nadále zapojovat všechny zaměstnance do chodu školy – průběžně

3.6 PERSONÁLNÍ PODMÍNKY A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

V MŠ pracují dvě učitelky a jedna provozní pracovnice. Předepsanou odbornou kvalifikaci mají obě učitelky. Učitelky zajišťují profesionální péči o děti, jejich výchovu a vzdělávání, zpracovávají ŠVP a TVP, provádí evaluační činnosti, analyzují vlastní vzdělávací potřeby, které naplňují a prohlubují sebezvzdělávacími činnostmi, provádí poradenskou činnost pro rodiče v oblasti výchovy a vzdělávání jejich dětí v rozsahu odpovídajícím jejich znalostem.

Rozvržení přímé pedagogické práce je účelně stanoveno tak, aby umožňovalo společné působení učitelek ve třídě při náročnější organizaci činností, dále pak při pobytu venku, poledním stolování a přípravě na odpočinek, a to minimálně v rozsahu 2,5 hodin. Děti mají při všech činnostech zajištěnu pedagogickou péči tak, aby odpovídala jejich potřebám a bezpečnosti. Pedagogové mají profesionální přístup a řídí se profesní etikou. Spolupráce učitelek funguje na základě společně vytvořených pravidel. Specializované služby, ke kterým nejsou učitelky dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky.

Pedagogičtí pracovníci se sami aktivně vzdělávají samostudiem, například využívají metodický portál na webových stránkách MŠMT, časopis Informatorium pro MŠ, odborné knihy nakladatelství Portál, Grada apod. Dále se aktivně účastní seminářů organizovaných institucemi pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. O získaných poznatcích se navzájem informují. Nové poznatky slouží jako inspirace při činnostech s dětmi.

Záměry:

- účast na seminářích DVPP – každoročně průběžně
- zajišťovat nákup aktuálních knih a časopisů s odbornou tematikou pro předškolní vzdělávání – průběžně

3.7 SPOLUÚČAST RODIČŮ

Naším záměrem je navázat spolupráci s rodinou, vytvořit vztah, založený na oboustranné důvěře, porozumění, respektu a ochotě spolupracovat. S rodiči komunikujeme denně při převzetí či předávání dítěte, umožňujeme rodičům individuální konzultace během roku kdykoliv dle dohody. Snažíme se podporovat rodinnou výchovu a pomáhat rodičům v péči o dítě. Chráníme soukromí rodiny a zachováváme mlčenlivost. MŠ nakládá s osobními údaji v souladu s GDPR. Při každém kontaktu informujeme rodiče o úspěších, ale i o problémech dítěte, pokud mají rodiče zájem, domlouváme se na společném postupu při výchově a vzdělávání. MŠ nabízí rodičům poradenský servis, doporučuje návštěvu odborníků (PPP, SPC, psychologů, logopedů a jiné), informuje rodiče o aktuálních otázkách v oblasti výchovy a vzdělávání dětí formou nástěnek v MŠ. Na nástěnce v šatně dětí mohou rodiče pravidelně sledovat témata, písničky, básně a hry, se kterými děti seznamujeme. Prostor pro prohloubení spolupráce je v možnosti aktivního zapojení rodičů do daného tématu a v užší spolupráci při přípravě předškoláků na vstup do ZŠ. Snažíme se zapojovat rodiče do společných činností dětí / karneval, společné vytváření, ukázka povolání, společné akce s dětmi.../.

Záměry:

- podporovat vzájemnou otevřenost a vstřícnost – průběžně
- zapojení rodičů do organizování školních akcí – průběžně
- seznamovat rodiče s ŠVP a dalšími dokumenty školy a záměry jejího rozvoje – pravidelně – třídní schůzky v září a dubnu, dále při změnách
- získávat rodiče k tomu, aby nabídli svůj čas, možnosti a schopnosti při představení svého povolání nebo zájmových činností – průběžně

3.8 PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje mateřská škola. Snahou pedagogů je vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ S PODPŮRNÝMI OPATŘENÍMI

System péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v mateřské škole dle vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů dle § 16 odst. 3 školského zákona. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého a pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ dle § 16 odst. 2 školského zákona. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Podpůrná opatření prvního stupně slouží ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání dítěte a jsou zajišťovány mateřskou školou.

Zpracování a tvorba plánu pedagogické podpory (PLPP) je realizována pedagogickým pracovníkem, který vychází z pozorování dítěte při činnostech v rámci vzdělávacího programu MŠ ve spolupráci s poradenským pracovníkem.

Na tomto základě jsou zvoleny vhodné metody a postupy, případně úpravy ve vzdělávání dítěte. V rámci podmínek zajištění podpůrných opatření probíhají pravidelné konzultace pedagogických pracovníků a následné vyhodnocování zvolených postupů.

Podpůrná opatření druhého a pátého stupně jsou realizována na základě doporučení školských poradenských zařízení a informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte. Součástí je tvorba Individuálního vzdělávacího plánu (IVP).

IVP vypracovává pedagogický pracovník ve spolupráci s pracovníkem poradenským. Individuální vzdělávací plán je doplňován, upravován a vyhodnocován v průběhu celého školního roku na základě potřeb dítěte. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje na základě ŠVP upraveného podle speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.

Systém realizace v MŠ:

První stupeň podpůrných opatření

- PLPP se vypracovává na základě provedené diagnostiky do 1 měsíce
- za realizaci podpůrných opatření, popř. vyšetření ŠPZ zodpovídá vedoucí učitelka
- k vyšetření ve ŠPZ je nutný vždy písemný souhlas rodičů
- PLPP zpracovávají společně pedagogické pracovnice
- výsledky pokroku dítěte se vyhodnocují průběžně, písemně pak 1x za 3 měsíce, není-li stanoveno jinak

Druhý až pátý stupeň podpůrných opatření

- poskytování podpůrných opatření pro II. – V. stupeň je nejpozději do 4 měsíců
- IVP se vypracovává na základě doporučení ŠPZ, které je provedeno pouze na základě písemného souhlasu rodičů
- za vypracování IVP je zodpovědná vedoucí učitelka MŠ, která může určit pedagogickou pracovníci ke komunikaci se ŠPZ a s rodiči
- IVP je tvořen oběma pedagogickými pracovníci
- vyhodnocování, nebude-li stanoveno jinak, bude prováděno po 3 měsících a bude stanoven další postup, vše je zaznamenáno písemnou formou
- pokud podpůrná opatření nebudou dostačující nebo již nutná, je třeba to konzultovat se ŠPZ
- na doporučení ŠPZ je možno zajistit pomoc dalšího pracovníka / asistent.../
- pokud rodiče postupují v rozporu se zájmy dítěte, určený pedagog nebo vedoucí pracovník se v rámci možností snaží o nápravu / pohovory, schůzky – vždy zaznamenáno písemnou formou/. Při nesjednání nápravy můžeme kontaktovat OSPOD

Pro úspěšné vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je potřebné zabezpečit (případně umožnit):

- uplatňování principu diferenciaci a individualizace při plánování aktivit
- realizaci všech stanovených podpůrných opatření
- osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, odborníky
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Tato jazyková podpora je poskytována již od samotného nástupu dítěte do mateřské školy. Pokud se ve třídě nachází dítě, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, učitel tomu uzpůsobuje didaktické postupy a cíleně podporuje dítě v osvojování českého jazyka. Mateřská škola tak poskytuje dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Pokud jsou v mateřské škole alespoň čtyři cizinci v povinném předškolním vzdělávání, zřizuje ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu. Naším cílem v oblasti jazykové přípravy dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je dosažení takových jazykových a sociokulturních kompetencí v českém jazyce, které jim při přechodu na základní školu umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Záměry:

- propojit individuální přístup se začleňováním dětí do kolektivu – průběžně
- spolupracovat s rodiči dětí – průběžně

3.9 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH

Rozvoj u jednotlivých dětí neprobíhá rovnoměrně. Pokud bude dítě vykazovat známky nadání v jedné nebo více oblastech, zajistíme po dohodě s rodiči návštěvu ŠPZ. Na základě vyšetření zajistíme realizaci všech podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dítěte.

Pro děti, u nichž se začíná v předškolním věku projevovat mimořádné nadání jsme schopni v rámci našich možností připravit nabídku nadstandardního tělesného, hudebního, výtvarného a rozumového využití. Dbáme na to, aby vzdělávání nebylo jednostranné a neomezilo šíři obvyklé vzdělávací nabídky.

Typické znaky nadaných dětí

K charakteristikám nadaných dětí patří: extrémní vyspělost v jakékoli oblasti učení a výkonu, asynchronní vývoj, široká slovní zásoba a vyspělý verbální projev, výborná paměť, samostatnost v učení, složitější myšlenkové operace, abstraktní myšlení, upřednostňování komplexních a náročných úkolů, schopnost aplikovat své dosavadní vědomosti do nových situací, zvědavost, mnoho (neobvyklých) zájmů, koníčků, sběratelství, touha pracovat nezávisle, samostatně, svým vlastním způsobem. Tyto děti však mívají i projevy, které mohou přinášet problémy: odmítají práci nebo pracují nedbale, jsou nervózní při běžném tempu práce, odmítají rutinní a předvídatelnou práci – stereotypní úkoly, kladou mnoho otázek (často choulostivých), odmítají příkazy, sní v průběhu dne, ovládají skupinové diskuse, bývají panovačné vůči dospělým i vrstevníkům, jsou netolerantní k nedokonalosti vlastní i ostatních, jsou precitlivělé vůči kritice, odmítají se podřídit, ruší ostatní děti, jsou netrpělivé. Péče v předškolním věku je zaměřena zejména na rozvoj intelektového nadání a sociálních dovedností.

Typické znaky mimořádně nadaných dětí

Neobvyklá živost, menší potřeba spánku, dlouhodobý rozsah pozornosti a schopnost soustředit se na několik věcí současně, časné rozpoznání známých osob - vytvořena trvalost objektu dříve než u ostatních (poznání skutečnosti, že věci existují, když je nevidíme), zvýšená reakce na vnější podněty (hluk, bolest aj.) velká potřeba přísunu jiných podnětů, neobvyklá paměť (na příběhy, básně, písně aj.), velká rychlost čtení, rychlý rozvoj řeči, časný nástup řeči, rychlý nárůst slovní zásoby, schopnost tvořit věty a užívat gramatická pravidla, zájem o knihy, specifické hračky - kalendáře, mapy, encyklopedie, šachy, počítač, zvědavost - nekonečné kladení otázek. Často jde o děti se zvýšeným zájmem o určitá témata (vesmír, dinosauři, lidské tělo, matematika, aj.) akcelerované v oblasti vyjadřování a zejména slovní zásoby. U jejich vrstevníků se většinou setkávají s nepochopením, potřebovaly by staršího partnera ke komunikaci. Jsou to děti neobyčejně zvědavé se silnou vnitřní motivací činnosti, kterou si samy zvolí.

Zásady práce s nadaným a mimořádně nadaným dítětem

- umožnit pracovat rychlejším tempem
- méně procvičovat, umožnit postup dopředu
- náročnější výuka
- nezávislost
- kreativní myšlení
- kontakt s intelektovými vrstevníky
- zkušenostní učení

Záměry:

- rozvíjet děti po všech stránkách – v oblasti nadání i ostatních oblastech
- diagnostikovat děti s nadáním dostupnými metodami

3.10 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET

Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti. Pro zajištění bezpečnosti jsou zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek. Prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku. Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte. Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení. Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).

Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami. Dítěti je umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty (plyšák či polštářek na usínání). Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí. Učitel uplatňuje k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímá. V mateřské škole jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

Pro vzdělávání dětí od dvou let vycházíme ze vzdělávacích cílů ŠVP. Během dne převládají spontánní činnosti nad řízenými. Při realizaci řízené výchovné činnosti respektujeme potřeby a možnosti dětí. Činnosti nabízíme konkrétní, jednoduché a dětmi proveditelné. Využíváme nápodoby a aktuálních prožitků.

Při plánování vzdělávací nabídky pro děti mladší tří let vycházíme z principů:

- jednoduchost
- časová nenáročnost
- známé prostředí a nejbližší okolí
- smysluplnost a podnětnost
- dostatek prostoru a času pro volný pohyb a hru dítěte

Při vzdělávání dětí od dvou do tří let využíváme metody:

- situační učení
- učení nápodobou
- prožitkové učení
- učení hrou a činnostmi

Záměry:

- snažit se využívat pozice školního asistenta, nebo chůvy pro děti dvouleté získáním dotací z projektů, nebo získáním finančních prostředků do rozpočtu školy

4 ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

MŠ má 1 třídu, která se naplňuje do kapacity 28 dětí. Při přijímání dětí dvouletých je počet dětí snížen o 2 maximálně o 6 z dané kapacity dětí. Při nástupu dětí do MŠ se snažíme vytvářet vhodné podmínky pro adaptaci každého jednotlivce do dětského kolektivu. Učitelky pracují podle tohoto ŠVP.

Preferujeme metody prožitkového a kooperačního učení; vzájemného naslouchání, povzbuzování a pochvaly; praktického příkladu; práce s knihou; dopoledního komunitního a diskusního kruhu; tvořivé dramatiky; zkoumání a experimentu; kooperativní a námětové hry; psychomotorického, zdravotního, relaxačního cvičení; netradičního výtvarného projevu; uvědomování si sami sebe. Vzdělávání je uskutečňováno ve všech činnostech a situacích formou spontánních a řízených aktivit. Specifickou formu představuje didakticky cílená činnost, ve které učitelka naplňuje konkrétní vzdělávací cíle formou záměrného i spontánního učení za aktivní účasti dítěte (prožitkové činnosti, experimentování apod.). Všechny činnosti obsahují prvky hry, tvořivosti. Činnosti v MŠ jsou podřízeny pravidelnému dennímu rytmu – vnitřnímu režimu školy, který je však flexibilní a můžeme jej přizpůsobit organizování činností v průběhu dne podle aktuální situace. Pevně je pouze stanovena doba stravování.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám (vybavené prostředí, pomůcky). Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem. Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti se zapojují do společných činností v malých i větších skupinách. Mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat. Poměr spontánních a řízených činností je vyvážený, což vyplývá i z režimu dne.

Pro zpestření programu zveme do MŠ divadélka, kouzelníky, chovatele zvířat a jiné zábavné agentury a pořádně společně akce s dětmi a rodiči.

Nedílnou součástí života MŠ jsou slavnosti a tradice:

- Oslavy narozenin v MŠ
- Mikulášská nadílka
- Tvořivá odpoledne s rodiči/zákonnými zástupci
- Maškarní karneval
- Vystoupení pro rodiče a seniory
- Oslava Dne dětí
- Slavnostní zakončení školního roku spojené s loučením s předškoláky

V RÁMCI VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ NABÍDKY V MŠ NABÍZÍME:

Primární logopedická prevence

Logopedickou prevenci provádíme při všech činnostech, které dětem předkládáme. Jazyková výchova prolíná veškeré vzdělávací činnosti dětí. Do režimu dne zařazujeme logopedické a artikulační chvilky. Zaměřujeme se především na rozvoj a cvičení obličejových svalů, jazyka, procvičení mimičky, artikulační cvičení pro správnou výslovnost jednotlivých hlásek, dechové cvičení, sluchové a zrakové vnímání, hrubou motoriku a jemnou motoriku, grafomotoriku, rozvoj kresby, rytmizaci řeči, zpěv. Do tohoto programu jsou včleněny všechny děti i ty, které nemají žádnou vadu komunikačních schopností. Činnosti provádíme formou hry a zábavy. V mateřské škole neprovádíme žádnou úpravu vad řeči, pouze klademe důraz na prevenci procvičování výše uvedených činností.

Je velmi nutná spolupráce se zákonnými zástupci a odbornými lékaři / logoped, neurolog, pediatr, odborný lékař/.

Metoda dobrého startu

PRINCIPY A CÍLE METODY DOBRÉHO STARTU

Metoda dobrého startu sleduje harmonický rozvoj psychomotoriky ve všech aspektech v součinnosti se sférou emocionálně motivační a sociální, přispívá k rozvoji řeči. Poruchy psychomotorického vývoje se projevují v opoždění rozvoje funkcí percepčně motorických a jsou jednou z příčin selhávání dítěte ve výuce čtení a psaní.

Cvičení MDS u dětí s normální psychomotorickou úrovní rozvoj aktivizují, u dětí s poruchami vývoje upravují nepravidelně se rozvíjející funkce. Metoda je zpracována do 25 lekcí s dostatečným výběrem modelových situací, respektuje individualitu dítěte i možnosti učitele. Je určena pro děti od pěti let.

Využití je poměrně značné:

- Osvědčila se jako vstupní etapa výuky čtení a psaní.
- Úspěšně se používá u dětí s diagnózou specifické poruchy učení.
- Efektivní při využití u dětí s odkladem školní docházky.
- Použitelnost metody u dětí z minoritních skupin.
- Splňuje funkci diagnostickou.

CVIČENÍ–FORMA REALIZACE

- Individuální
- Skupinová

OBEČNÁ STRUKTURA CVIČENÍ (proces – kroky MDS)

Každá z 25 lekcí má stejnou strukturu, řád, kroky

- Zahájení
- Posílení jazykových kompetencí a komunikativních dovedností (verbální i nonverbální)
- Specifická cvičení (posílení rozvoje zrakové a sluchové percepce, pravolevé a prostorové orientace)
- Pohybová cvičení
- Píseň – pohyb (cvičení pohybově akustická)
- Píseň – pohyb – grafický vzor (cvičení pohybově akusticko optická)
- Závěr

ORGANIZACE CVIČENÍ

Pokud se jedná o děti bez poruch, můžeme zařadit do skupiny až 12 dětí. V případě dětí s diagnózou specifických poruch je doporučena skupina 4–8 dětí. V mateřské škole by lekce měla trvat 30 minut. Celý cyklus absolvují děti v průběhu jednoho roku. Cvičení se provádějí obvykle jednou týdně.

KONCEPCE CVIČENÍ

Nositelům děje je píseň. Od ní se odvíjí vyprávěný příběh a pohyb. Dítě se seznamuje s písní, s jejím obsahem, příběhem, vnímá pohyb. MDS klade důraz na vnímání vlastního těla. Znakem, symbolem každé písně je grafický vzor. K zvládnutí grafického vzoru je nutná koncentrace pozornosti, rozvoj v oblasti vizuální diferenciaci a integrace a také zralost očních pohybů. Zrakové vnímání souvisí s rozvojem pravolevé a prostorové orientace a názorné paměti. Grafický vzor koresponduje s rytmickým schématem. Reprodukce grafického vzoru s hudebním doprovodem a zpěvem dítěte je završením cvičení.

Environmentální výchova a zdravý životní styl

Říká se, že to, co se učíme v mateřské škole, učíme se pro život. To, co se učíme v dalších školách, se učíme pro svoji budoucí profesi. A protože je dítě v období předškolního věku mimořádně vnímavé, citlivé, se schopností snadno přijímat a zpracovávat poznatky (tzv. senzitivní období), je potřeba pomoci mu vytvořit správné návyky, vést jej k odpovědnému přístupu právě k životnímu prostředí, k základním návykům ekologického chování. Proto seznamujeme děti, jak se chovat k životnímu prostředí, vedeme je k základním návykům ekologického chování, ale také je seznamujeme s tím, jak chránit své zdraví, s prevencí (otužování, sportování) nebo také se zdravou výživou. V rámci environmentální výchovy spolupracujeme s Ekocentrem IRIS Prostějov a pořádáme různé projektové dny.

V MŠ nabízíme dětem nadstandardní aktivity. Tyto doplňkové aktivity jsou určeny především dětem v posledním roce předškolního vzdělávání a mají svůj vymezený čas, zejména v odpoledních hodinách, aby nenarušovaly chod MŠ. Standardně probíhá keramický kroužek, jinak dle aktuálních možností.

4.1 PŘIJÍMÁNÍ DĚTÍ A ZÁPIS

Do MŠ přijímáme všechny děti od 2 do 6 let (a děti s odkladem školní docházky), ale vzhledem k omezeným kapacitním možnostem jsou stanovena kritéria určující postup při výběru dětí k přijetí do MŠ. Kritéria pro přijímání dětí do MŠ jsou nejpozději měsíc před stanoveným termínem zápisu vyvěšeny na internetových stránkách MŠ. Termín zápisu se liší, ale je vždy v zákonem stanoveném období. Přijímání dětí stejně jako stanovená kritéria pro přijetí dětí do MŠ je v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání a jejími novelami a vnitřními předpisy MŠ. Ukončení zápisu je v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád.

4.2 DISTANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

V souladu s ustanoveními § 184a školského zákona, pokud z důvodu krizového opatření vyhlášeného podle krizového zákona, nebo z důvodu nařízení mimořádného opatření podle zvláštního zákona, anebo z důvodu nařízení karantény podle zákona o ochraně veřejného zdraví není možná osobní přítomnost většiny dětí, pro které je předškolní vzdělávání povinné, je stanovena:

- a) povinnost mateřské školy zajistit vzdělávání distančním způsobem pro děti, pro které je předškolní vzdělávání povinné,
- b) povinnost dětí, pro které je předškolní vzdělávání povinné, se tímto způsobem vzdělávat.

Zákonný zástupce dítěte s povinným předškolním vzděláváním, je povinen doložit důvody nepřítomnosti dítěte v předškolním vzdělávání nejpozději do tří kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti dítěte, jak při prezenčním vzdělávání, tak při distančním vzdělávání.

Distanční způsob vzdělávání je povinný pro děti, pro které je povinné předškolní vzdělávání. Distanční vzdělávání začíná v případě, pokud není možná osobní přítomnost většiny dětí ve třídě (z důvodu karantény), pro které je předškolní vzdělávání povinné.

Mateřská škola nemá povinnost vzdělávat distančním způsobem, pokud ředitelka školy rozhodne o omezení nebo přerušení provozu školy. Dále také zejména je-li dětem nařízena karanténa, ale nejde o většinu třídy, a pokud jsou děti nepřítomné z jiného důvodu (např. nemoc). Děti, kterým není omezena osobní přítomnost ve škole, se nadále vzdělávají prezenčním způsobem.

Distanční výuka dětí s povinným předškolním vzděláváním je založena na komunikaci učitelky a rodičů. Těžiště distančního vzdělávání spočívá především v inspirativních tipech na společné aktivity dětí a rodičů v domácím prostředí, na tvoření, čtení, didaktické hry, pohybové aktivity, společný poslech hudby apod. Prostřednictvím školního emailu a emailu zákonného zástupce dítěte předávají učitelky jednou týdně rodičům tipy na tematicky zaměřené aktivity vhodné pro domácí prostředí dle Školního vzdělávacího programu školy. Pro udržení sociálního kontaktu a motivaci dítěte probíhá jednou týdně v délce 30 minut on-line setkání s učitelkou.

Pro poskytování zpětné vazby dětem předškolního věku je vhodná synchronní komunikace. On-line vzdělávání probíhá prostřednictvím PC či tabletu. To však za předpokladu, že rodina dítěte má k dispozici potřebné vybavení.

Při distančním vzdělávání nelze realizovat vzdělávání v rozsahu plánovaném pro prezenční výuku, škola se zaměří především na stěžejní výstupy.

Priority vzdělávání budou operativně určovány podle délky distanční výuky, zda půjde o krátkodobé či dlouhodobé základy přítomnosti dětí ve škole.

Hodnocení výsledků vzdělávání.

Při distančním vzdělávání je uplatňováno především formativní hodnocení na základě společné komunikace učitelka – rodič – dítě.

Při distanční výuce jsou výsledky práce dítěte ve spolupráci s rodiči ukládány rodiči, případně učitelkou ve formě osobního portfolia, v listinné, nebo digitální podobě. Po ukončení povinné nepřítomnosti dítěte v mateřské škole rodič předá portfolio dítěte učitelce, pokud tak již neučinil elektronicky.

Všichni zaměstnanci musí plnit své pracovní povinnosti vyplývající z organizace distančního vzdělávání stanovené ředitelkou školy. Rozvrh přímé i nepřímé pedagogické činnosti pedagogických pracovníků určuje ředitelka školy.

4.3 DENNÍ REŽIM V MŠ

- 6:00 – 8:00** příchod dětí do MŠ, spontánní hry a činnosti, individuální a skupinová práce s dětmi
- 8:00 – 8:30** ranní kruh, řízené zdravotně preventivní pohybové a relaxační aktivity, motivační cvičení, hygiena
- 8:30 – 8:45** svačina
- 8:45 – 9:30** řízené činnosti a aktivity k naplnění Školního vzdělávacího programu MŠ, hygiena, příprava na pobyt venku
- 9:30 – 11:30** pobyt venku
- 11:30 – 12:30** hygiena, oběd, příprava na odpočinek
- 12:30 – 14:15** četba pohádky, odpočinek na lehátkách, spánek nebo klidové činnosti dle volby dětí
- 14:15 – 14:45** hygiena a převlékání dětí, odpolední svačina
- 14:45 – 16:00** spontánní hry a aktivity, individuální práce s dětmi, dle počasí pobyt na zahradě MŠ, odcházení dětí z MŠ

Vyzvedávání dětí po obědě je od 12:00 – 12:15 hod.

Po odpoledním odpočinku je možné vyzvednout děti od 14:45 hod. do konce provozu školy.

5 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Náš školní vzdělávací program „**Máme blízko k přírodě, ke sportu, k pohodě**“ vychází z RVP PV. Povedeme děti k vnímání okolního světa lidí, zvířat, rostlin..., a to jak blízkého, tak i vzdáleného s poznáváním cizích krajín na planetě Zemi.

Záměrem naší školy je zprostředkovávat dětem základní životní zkušenosti cestou výchovy a vzdělávání, které je založeno na principu uspokojování individuálních potřeb a zájmů. Podporujeme samostatnost a sebevědomí dětí, jejich vlastní rozhodování a individuální svobodu. Společně s dětmi vytváříme pravidla společného soužití v kolektivu a vedeme je k jejich dodržování. Děti jsou vedeny k odpovědnosti za svá rozhodnutí. Pomáháme jim řešit situace, které samy nezvládají. Hlavní náplní naší výchovné činnosti je využívání metody prožitkového učení dětí. Klademe důraz na úctu ke každému člověku, ohledu na věkové i individuální zvláštnosti, na vytvoření dobrých kamarádských vztahů, od kterých se odvíjí vzájemná pomoc a spolupráce. Zvláštní pozornost je třeba věnovat rozvoji individuálních schopností každého dítěte. Šanci musí dostat všechny děti, nadané, ze sociálně znevýhodněného prostředí i děti se zvláštními vzdělávacími potřebami. Vzdělávání probíhá v přirozených činnostech a situacích během celého dne. Rozvíjíme dětské smysly, poznání, myšlení, řeč, motivujeme děti k poznávání nového, nebojíme se improvizovat a reagovat na okamžité situace.

Hlavním cílem vzdělávacího programu je ve spolupráci s rodinou dítěte, nejen formou hry, ale také pomocí prožitkového učení připravit děti do skutečného života takovým způsobem, aby si byly vědomy toho, jak důležité je fyzické i duševní zdraví jedince, a také jak důležité jsou zdravé mezilidské vztahy pro život jedince. Kromě toho je důležité, aby děti získaly také znalosti, dovednosti, postoje i návyky, jež povedou k pozitivnímu vztahu k člověku i k přírodě, a také je pro nás důležité, aby dítě bylo zdravě sebevědomé, všestranně rozvinuté, samostatné, adaptabilní ke změnám v tomto dynamickém světě, a také aby se dítě dokázalo samo rozhodovat s ohledem na okolí, ve kterém žije.

Program buduje základy pro postoje, znalosti a dovednosti životně důležité pro člověka. Svět kolem nás je rozmanitý, vždy je co zkoumat, pozorovat nebo s čím se seznamovat. Chceme u dětí podporovat přirozenou zvědavost, touhu po poznání a objevování zákonitostí okolního světa. Chceme připravovat děti na to, aby se v budoucnu aktivně zajímaly o učení, aby sdílely zájem o odpovědnost vůči obci, zemi a prostředí, ve kterém žijí.

Obsah vzdělávání je rozpracován do sedmi IB, zahrnujících různorodé vzdělávací tematické okruhy. Obsah IB rozvíjí intelektové a praktické schopnosti a dovednosti dětí. Zaměřuje se na vytváření základů klíčových kompetencí dětí předškolního věku. Jednotlivé bloky obsahují témata, která jsou vzájemně propojena, promítají se do pěti vzdělávacích oblastí v podobě dílčích cílů. Plán IB umožňuje učitelkám pracovat samostatně, uplatňovat své nápady, nové metody a formy práce, využívat své odborné znalosti a vědomosti. Činnosti učitelka plánuje tak, aby rozvíjely celkovou osobnost dítěte, byly pro děti srozumitelné, volí různé prostředky a metody práce. Učitelka volbou činností a jejich realizací promyšleně směřuje k očekávaným a konkretizovaným výstupům a předchází rizikům ohrožujících úspěch vzdělávání.

TVP je dokladem plánovité práce učitelek. Povinností však není zrealizovat za všech okolností všechna naplánovaná témata, která se mohou podle potřeby prodloužit nebo zkrátit podle zájmu dětí nebo také přesunout na jinou dobu. Učitelka může reagovat na aktuální podmínky a zařazovat činnosti, které děti zajímají. Časové rozložení témat není dané a prostor pro realizaci je dostatečně otevřený. TVP učitelky zpracovávají písemnou formou, která závisí na volbě učitelky.

Při tvorbě TVP budeme vycházet:

- z konkrétních podmínek školy / materiální, přírodní, složení dětské skupiny/
- z potřeb a projevů dětí, aby již osvojené poznatky a dovednosti byly prohlubovány a rozvíjeny
- z příběhů a pohádek, které jsou projevem potřeby žít ve společenství lidí a vzájemně sdílet své zkušenosti
- z morálních zásad a hodnot naší společnosti a kultury, z poznávání kulturních zvyklostí společností jiných kultur

Na základě prožitkového učení hrou a praktických činností dětí, založených na názornosti, smyslovém poznání, vlastní činnosti a prožitku a využíváním hravých prvků, které zahrnují cíle, výstupy a jednotlivé vzdělávací oblasti dle RVP PV směřujeme ve vyvážené a provázané spontánní i řízené činnosti k těmto cílům, jež vychází z **rámcových cílů**.

1. rozvíjení dítěte, jeho schopnosti učení, vytvoření potřebných dovedností
2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
3. získání osobní samostatnosti a schopnost projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Cílem naší školy je:

1. Podporování a rozvíjení vztahu dětí k přírodě a životnímu prostředí, vštěpování vhodných přístupů k jejich ochraně, vedení dětí ke zdravému životnímu stylu

Naplňování cíle:

- umožňovat další vzdělávání pedagogů v oblasti ekologické výchovy, účast na vzdělávacích akcích a seminářích
- pořádat projektové dny a týdny: Den země, vodstvo....
- iniciovat spolupráci s dalšími partnery v oblasti EVVO, s organizacemi ...
- dbát na hospodaření s vodou, energií, recyklaci odpadu
- vychovávat ke zdravé výživě – spolupracovat se školní jídelnou, nadále se zaměřovat na zdravé stravovací návyky, využívání netradičních potravin, dodržování pitného režimu
- soustavně zlepšovat vnitřní a vnější prostředí školy, rozvíjet a upevňovat citový vztah k rodnému kraji, k naší planetě
- umožnit dostatek příležitostí k pobytu v přírodním prostředí, vtiskávat dětem důležitost a nezastupitelnost přírody spolu s nutností ohleduplnosti k ní
- rozvíjet zájem o přírodu, uvědomovat si poškození přírody, mít povědomí o její ochraně, všimnout si proměn přírody v koloběhu ročních období
- zaměřit se na prevenci šikany a jiných nežádoucích společenských jevů
- vytvářet povědomí o způsobech osobní ochrany a ochrany zdraví

2. Prostřednictvím polytechnické výchovy vést děti k získávání pracovních dovedností a návyků, k seznamování se s různými pracovními postupy

Naplňování cíle:

- rozvíjet své učitelské dovednosti: jak s dětmi mluvit, jaké otázky jim dávat, jak jim věci ukazovat a zároveň je nechávat objevovat svět samostatně
- naučit se pracovat s chybou jako s něčím, co je přirozené a žádoucí a co přináší další příležitosti k učení
- připravovat skutečně podnětné prostředí, dát možnosti vyzkoušet si více činností
- nechat děti věci prožívat a objevovat, a tím získávat kladný vztah k učení
- podporovat u dětí samostatnost a zodpovědnost, vést děti k tomu, že si na věci musí přijít sami, rozvíjet u nich kritické myšlení

3. Provádění primární logopedické prevence

Naplňování cíle:

- podporovat přirozený rozvoj komunikačních schopností a dovedností u dětí (pravidelně zařazovat dechová, fonační, orofaciální, rytmická a artikulační cvičení, procvičovat grafomotoriku)
- spolupracovat na preventivních opatřeních vzniku poruch řeči a prevenci vzniku čtenářských obtíží a v rozsahu své působnosti poskytovat zákonným zástupcům dětí s příznaky rizikového vývoje řeči informace o dostupnosti logopedické péče

Pedagogické zásady a metody pedagogické práce

Ve výchovně vzdělávací práci s dětmi dodržujeme základní pedagogické zásady a používáme metody, které vedou děti k aktivitě, experimentování, hledání, k přemýšlení a formulování vlastních názorů a ke zdravému sebevědomí.

Zásada úcty ke každému člověku – úcta ke druhým lidem i k sobě samotnému jsou dva základní projevy lidské důstojnosti. Respektujeme a vážíme si každého dítěte, s jeho individuálními a osobními potřebami.

Zásada ohledu na věkové a individuální zvláštnosti – uplatňujeme takové nároky, které odpovídají možnostem a schopnostem každého dítěte, které je podněcují, dávají mu naději na úspěch a přispívají k jeho optimálnímu rozvoji.

Zásada opory o kladné rysy dítěte – denním intenzivním kontaktem dítě dobře poznáváme, snažíme se nacházet jeho kladné stránky, vyzvedáváme pozitivní stránky dítěte a chválíme, negativní projevy se snažíme usměrnit hned na začátku, volíme postupy vhodné a účinné v předškolním věku.

Zásada aktivity dětí – vědomosti a dovednosti předáváme dětem prostřednictvím vlastního poznání a vlastní činnosti, využíváme názorných a praktických metod, používáme dostatek materiálů a pomůcek, volíme metody s přímou účastí dítěte (hry, projekty, dramatizace apod.), vyhýbáme se metodám, kdy je dítě v roli pasivního posluchače či příjemce hotových poznatků.

Zásada demokratického vztahu mezi učitelem a dítětem – vytváříme pro děti prostředí plné důvěry, pochopení, využíváme neformální autority učitelky, jsme důsledné při dodržování pravidel a zásad bezpečnosti dětí. Dáváme dětem možnost, aby se v adekvátních situacích demokraticky rozhodovaly, podporujeme schopnost vyjádřit svůj názor, obhájit se.

Zásada všestranného rozvoje osobnosti učitele – soustavně a cíleně se vzděláváme, zaměřujeme se na rozvoj pedagogických dovedností, rozvoj komunikačních schopností. Vzděláváme se i v oblastech, které přímo nesouvisí s oblastí předškolního vzdělávání, ale rozvíjí celkovou vzdělanost a přehled každé učitelky.

Zásada názornosti – při práci s dětmi se snažíme volit takové činnosti, při kterých je zapojeno více smyslů (zrak, sluch, hmat, čich, chuť). Využíváme aktivity dětských smyslů, touhy dětí po poznání a chuti se účastnit zajímavých činností, hledáme přitažlivé motivace.

Zásada trvalosti – zapamatujeme si 10 % toho, co slyšíme, 15 % toho, co vidíme, 20 % toho, co současně vidíme i slyšíme, 40 % toho, o čem diskutujeme, 80 % toho, co přímo zažijeme nebo děláme, 90 % toho, co se pokoušíme naučit druhé. Tento poznatek nás vede k volbě optimálních metod a činností s dětmi.

Individuálně sledujeme rozvoj dítěte a hodnotíme jeho učební pokrok. U dětí, které mají **odklad povinné školní docházky** vycházíme z doporučení PPP a máme přehled o jeho vývoji a průběžně provádíme záznamy do diagnostického listu. Pro **děti se specifickými vzdělávacími potřebami** máme vypracován individuální vzdělávací plán. Východiskem pro tvorbu individuálních vzdělávacích plánů je pedagogická diagnostika a výsledky vyšetření a následných doporučení pedagogicko–psychologické poradny.

Pro vyhodnocování **individuálního rozvoje** dítěte vede učitelka individuální záznamy o dětech. Význam evaluace o individuálním rozvoji dítěte spočívá v tom, že včas vyrovnává nedostatky v úrovni vzdělávání a předchází tak možným obtížím v dalším vzdělávání.

Tyto záznamy považujeme vždy za důvěrné!

5.1 METODY, FORMY A PROSTŘEDKY VZDĚLÁVACÍ PRÁCE

Vzdělávací práce se uskutečňuje po celý den pobytu dětí v MŠ – tj. při všech činnostech. Ve vzdělávacím procesu jsou využívány prvky zodpovědnosti, samostatnosti a spolupráce. Dopolodní činnosti probíhají formou plánovaných tematických celků, které na sebe navazují.

Vzdělávání je založeno na metodách:

a/ prožitkového učení, které je založeno na přímých zážitcích dítěte, podporuje dětskou zvědavost, potřebu objevovat a podněcuje u dětí radost z učení. Uskutečňuje se ve všech činnostech a situacích. Učení tohoto typu je nenásilné, funkční a přirozeně zdravé.

b/ prosociálního učení, které se zaměřuje na rozvíjení vzájemných vztahů mezi dospělými a dětmi navzájem. Vychází z přirozené nápodoby vzorů chování a postojů.

c/ didakticky zacílených činností, kde je učitelka dítěti průvodcem, evokuje a inspiruje

d/ kooperativního učení, které vychází ze vzájemné spolupráce a domluvy dětí

e/ pokusu a omylu, kde děti experimentují a manipulují s různým materiálem

f/ situační učení – praktické ukázky životních souvislostí, učení dovednostem a poznatkům potřebným v životě

Integrované učení:

Vzdělávání probíhá na základě integrovaných bloků, které nabízejí dítěti vzdělávací obsah v přirozených souvislostech. Dítě tak nezíská jen izolované poznatky či jednotlivé dovednosti. Získaná zkušenost je komplexnější a stává se pro dítě lépe pochopitelnou a prakticky využitelnou.

Snažíme se zajistit rovnováhu činností, učení zakládáme na aktivní účasti dítěte. Usilujeme o to, aby děti byly vzdělávány neformálně, hravými činnostmi, které přizpůsobujeme okolnostem a potřebám dětí. K tomuto využíváme tyto **formy vzdělávání – individuální, ve dvojicích, skupinové a frontální**. Dbáme, aby aktivity spontánní i řízené byly vzájemně provázané a vyvážené.

Frontální činnosti:

a/ Ranní kruh: využíváme každý den jako přivítací rituál všech dětí. Při posezení na koberci se děti učí sdělovat své zážitky ostatním, naslouchat jeden druhému, nechat ho domluvit apod. Je tu prostor pro vzájemné rozvíjení vztahů mezi dětmi. Seznamují se také s nabídkou činností

b/ Motivace: učitelka vhodnou motivací navozuje zájem dětí o vzdělávací činnost

Preferujeme učení ve skupinách, individuální a ve dvojicích. Vhodně zvolenými činnostmi přispíváme k rovnoměrnému vývoji dítěte a ke každodennímu uspokojování jeho tělesných a duševních potřeb. Máme na paměti, že nejdůležitější činností dítěte předškolního věku je hra, která rozvíjí všechny jeho schopnosti, kde se cítí bezpečně, efektivně se učí a získává nové zkušenosti.

6 VZDĚLÁVACÍ OBSAH

I. IB

Moje školka, já a kamarádi

Charakteristika

Integrovaný blok je zaměřený na adaptaci nových dětí na prostředí a režim MŠ, a to s pomocí pohádek a motivačních her. Pro stávající děti to bude přinášet zklidnění po prázdninových zážitcích a pomalou znovu adaptaci na režim a organizaci dne v MŠ. Děti vytvoří společně s učitelkou pravidla soužití, která budou dodržovat. Budou rozvíjet schopnost sebeobsluhy, znát své značky k uložení osobních věcí. Děti budou poznávat budovu školy, význam místností a také se seznámí se zaměstnanci školy a jejich prací. Naučí se ukládat věci a hračky na stanovená místa. Děti budou získávat pozitivní postoje a vztahy k ostatním dětem – všichni máme stejnou hodnotu, jsme stejně důležití, přestože jsme každý jiný. Děti budou v rozhovorech, modelových situacích nebo při řešení běžných drobných konfliktů společně hledat odpověď na otázku, co to znamená být kamarád. IB je zaměřen na vytváření pocitu sounáležitosti s kamarády v MŠ a na rozvoj mezilidských vztahů a prosociálních dovedností a postojů.

Dílčí vzdělávací cíle

Dítě a jeho tělo

- rozvoj pohybových schopností v oblasti hrubé a jemné motoriky

Dítě a jeho psychika

- rozvoj komunikativních dovedností
- rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným
- získání relativní psychické samostatnosti

Dítě a ten druhý

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému

Dítě a společnost

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření

Dítě a svět

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém žije a vytváření pozitivního vztahu k němu

Očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti
- zvládat sebeobsluhu a zdravotně preventivní návyky
- chovat se obezřetně při setkání s cizími lidmi
- ovládat koordinaci ruky a oka

Dítě a jeho psychika

- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu
- soustředit se na činnost
- chápat, že všechny děti mají stejnou hodnotu

Dítě a ten druhý

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná

Dítě a společnost

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti

Dítě a svět

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- zvládat běžné činnosti a požadavky na děti kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v MŠ opakují

Konkretizované výstupy

Dítě a jeho tělo

- postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly
- přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů
- upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje
- vést stopu tužky při kresbě
- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony
- samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj
- projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám
- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí

Dítě a psychika

- spontánně vyprávět zážitky ze sledování pohádek
- používat jednoduchá souvětí, vyjádřit svoje pocity, prožitky
- sledovat hlavní myšlenku příběhu, dokázat odhadnout, jak by mohl pokračovat
- rozlišit základní barvy, barvy složené, barevné odstíny
- soustředěně poslouchat příběh, pohádku, sledovat divadelní představení
- dokončit hru i rozdělanou činnost
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky
- slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje nápady
- přijímat pobyt v MŠ jako součást života
- reagovat přiměřeně dané situaci
- přijímat pokyny
- navazovat kontakt s dospělým
- spolupracovat s dospělým
- chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí a že je to přirozené

Dítě a společnost

- umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, střídat se v komunikaci
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině kamarády, udržovat s nimi přátelství

Dítě a svět

- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí mateřské školy
- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v MŠ opakují

Rizika

- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí
- nedostatek možností projevit vlastní city, sdělovat dojmy, prožitky, hovořit o nich
- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům

Navrhované činnosti

Všechno jde lépe s kamarády

- rozhovory s dětmi o prázdninách, kresba na téma prázdniny, moji kamarádi
- moje značka
- dramatizace modelových situací – kamarád umí potěšit a pomoci
- diskuze s dětmi – jak se pozná kamarád
- jména kamarádů – kouzelné klubíčko
- objevování hodnoty jinakosti – rozhovory s dětmi proč nejsme všichni stejní? (fyzické a psychické rozdíly)
- četba pohádky, zvládnutí jednoduché dramatické úlohy
- pravidla bezpečnosti ve třídě a při pobytu venku
- pohybové činnosti a hry s pravidly, chůze se správným držením těla, překračování překážek ve třídě, v tělocvičně, v přírodě
- řešení jednoduchých labyrintů
- Kimova hra: „Kdo chybí“
- kooperativní činnosti
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Poznáváme školku

- využití místností MŠ
- kdo se o tebe v MŠ stará
- okolí školy a cesta do školy
- prostorová tvorba – naše MŠ, výtvarné ztvárnění
- popisování vzájemné polohy dvou objektů
- řešení problémových situací – „Co by se stalo, kdyby...“
- řazení děje podle obr. – co děláme celý den
- kde bydlí hračka – pravidla úklidu
- kresba hračky
- pojmenování hraček v MŠ
- tvoření z různých druhů stavebnic, experimentování s různými materiály
- pohybové činnosti spojené s míčovými hrami, vycházky po okolí
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Prostřednictvím tohoto IB budeme u dětí rozvíjet například tyto kompetence:

Kompetence k učení

- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem

Komunikativní kompetence

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

Sociální a personální kompetence

- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

Činnostní a občanské kompetence

- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

II. IB

Podzim plný barev, vůní a chutí

Charakteristika

Děti se seznámí s druhy podzimních plodů a přírodnin, s podzimními pracemi na polích i v zahradách. V tomto bloku děti povedeme k vnímání přírody všemi smysly. Budou vnímat krásy a barevnosti podzimu i změny v přírodě. Děti budou pozorovat stromy, sbírat zbarvující se listí, porovnávat jeho tvar a velikost, budou vnímat rozdíly mezi stromy. Osvojí si poznatky o těle a zdraví. Upevní si zdravé životní návyky. Seznámí se s vlastnostmi dřeva, budou pracovat s jednoduchým nářadím, budou získávat pracovní dovednosti a návyky, poznávat nejrůznější materiály, seznamovat se s různými pracovními postupy. Budou tak rozvíjet tvořivost, fantazii, smyslové vnímání, ale i konstruktivní představivost a paměť. IB seznamuje děti s živou i neživou přírodou a napomáhá vytvoření kladného vztahu dítěte k přírodě jako takové, k úctě k životu ve všech jeho podobách i k radostnému pečování o pěkné životní prostředí.

Dílčí vzdělávací cíle

Dítě a jeho tělo

- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si poznatků o těle, jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- uvědomění si vlastního těla

Dítě a jeho psychika

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
- posilování přirozených poznávacích citů
- poznávání sama sebe, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě
- rozvoj schopnosti sebeovládání

Dítě a ten druhý

- osvojování si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů k druhým lidem
- rozvoj kooperativních dovedností

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí, přináležet k tomuto společenství a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

Dítě a svět

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním prostředí a kulturním prostředí, o jeho rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí

Očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- zvládat jemnou motoriku
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce

Dítě a jeho psychika

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- naučit se z paměti krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si
- chápat elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat, orientovat se v elementárním počtu 6
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení

Dítě a ten druhý

- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v MŠ, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- bránit se projevům násilí jiného dítěte

Dítě a společnost

- pochopit, že každý má ve společenství svou roli, podle které je třeba se chovat
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy a jeho běžných proměn

Dítě a svět

- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dětem blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka, uvědomovat si jakým způsobem se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví

Konkretizované výstupy

Dítě a jeho tělo

- běhat skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze
- vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu
- pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus
- zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami a materiály
- dodržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce
- projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám
- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí

Dítě a psychika

- dodržovat pravidla konverzace a společenského taktu
- rozlišit známé chutě, vůně, zápachy
- neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu
- přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- dokončit příběh, pohádku, vymyslet jinou variantu
- dokreslit chybějící části obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy
- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat
- pochopit význam piktogramu / pravidla značky – dopravní, výstražné / elektrina.../
- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla, třídít předměty dle kritérií / barva, tvar, materiál.../
- posoudit početnost dvou souborů a určit počet 6
- samostatně rozhodnout v některých činnostech
- samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- odhadnout na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné
- plnit činnosti podle instrukcí

Dítě a ten druhý

- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem
- rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání
- chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat
- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně
- nepřijemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout
- bránit se projevům násilí jiného dítěte

Dítě a společnost

- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, knížkami, věcmi denní potřeby
- orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin MŠ, rodina herní skupina.../ a umět jim přizpůsobit své chování
- reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií / akceptování, spolupráce, podání návrhů, nabídnutí spolupráce.../

Dítě a svět

- rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím s nimiž se běžně setkává
- všimnout si proměn, komentovat je, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu, tepla
- uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí

Rizika

- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- nedostatek či zkrácení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví a možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi a dospělými
- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založených na vlastní zkušenosti
- jednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování pravidel
- schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro děti nezdravé a nebezpečné

Navrhované činnosti

Podzimní korálky

- manipulace a hry s drobnými přírodninami, navlékání šípků a jeřabin
- počítání, přiřazování a třídění přírodnin
- vaření a ochutnávka šípkového čaje
- uspávání léta, odlet ptáků
- poslech pohádky, příběhu, vyjádření dramatické úlohy
- hry a cvičení na rozvoj zrakového vnímání
- základní znaky podzimu
- tvoření z provázků a vlny – babí léto
- počasí
- třídění a tvoření skupin na základě pravidla
- podzimní květiny – pozorování, pojmenování, výtvarné zachycení
- básně, písně, hry s pohybem k tématu
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Už je to tak, přiletěl drak

- pohádky a příběhy o dracích, vyhledávání draků v knížkách
- tvoření draků, skládání a mačkání papíru, dokreslování detailů, vytváření ocásku
- rýmovačky o dracích, vytváření rýmů
- hry s mimikou obličejů
- sluchové hry, sluchové pexeso
- vymýšlení dračích jmen
- stupňování, řazení podle délky příkládáním k sobě (délka dračích ocásků)
- porozumění přírodním jevům: „Vítr a drak“
- pouštění draků
- pracovní listy – rozmotávání draků...
- vzájemná poloha předmětů pomocí předložek a příslovcí místa (umístění dračích hlav)
- zdolávání překážkové dráhy – cesta za drakem, hledání dračích cestiček k určenému cíli
- hry s pohybem, písně a říkadla k tématu
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Podzim na poli

- pozorování polních prací
- pojmenování polních plodin, jejich využití, pokrmy
- příběh „Od zrníčka ke chlebičku“ s obrazovou podporou, společné převyprávění posloupnosti děje, doplňování o vlastní úvahy, poznatky
- kam putuje sklizené obilí, jak a kde vznikne z obilí mouka, kdo nám obilí umele
- co lze vytvořit z mouky, praktická ukázka, reálné produkty
- rolové a námětové hry: „Na mlynáře“, „Na pekaře“
- modelování z kinetického písku, modelíny (chléb, rohlíky, dorty, muffiny)
- tvoření z polních plodin (podzimníčci, tiskátka)
- pohádky – malování, dramatizace, pohybové vyjádření
- rozklad slov na slabiky, hra na tělo, říkadla s pohybem
- řazení podle velikosti, určování počtu
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Podzimní zahrádka

- poznávání a pojmenování podzimního ovoce a zeleniny (reálné produkty, obrázky)
- rozlišování pomocí smyslů, objevování rozdílů
- jaké máme smysly
- zpracování úrody na zimu – kompoty, sušené ovoce, saláty
- poslech pohádky, vyhledávání poučení z literárního příběhu (cizí lidé)
- porovnávání množství, počet
- vytváření ovoce vystříháváním a mačkáním barevného papíru, zeleninové obrázky
- tiskátka z ovoce, dokreslování detailů tuší
- když nám schází vitamín – nemocný kamarád
- jak vypadá vitamín, kde ho najdeme
- hádanky, říkadla, pohybové hry a písně na dané téma
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Staráme se o své zdraví

- poslech příběhů, rozvíjení dialogů mezi dětmi na dané téma
- prohlížení knih o lidském těle
- tvořivé činnosti na téma – tělo, orgány, zdravá výživa
- kresba lidské postavy, skládání a vystřihování, vytrhávání tvarů
- procvičování geometrických tvarů
- hygienické návyky – co nám prospívá, co škodí, co je to bacil
- zdravá výživa
- navození situací – jak si chránit svoje zdraví, poučení o nebezpečných situacích
- prevence před návykovými látkami
- hry k poznávání těla, hra vlastním tělem: „Na tělo“
- spojení hledané části svého těla s rytmem „Hlava, ramena...“
- básně, písně a pohybové hry k tématu
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Podzimníček uklízí listí

- četba pohádek a příběhů
- vnímání změn počasí, přímé pozorování, slovní vyjádření popisu aktuálního počasí, pozorování změn v přírodě
- vyhledávání barev v podzimní přírodě, barvy kolem nás
- příprava stromů na zimu, stromy jehličnaté a listnaté
- od kořene ke koruně stromu – jednotlivé části stromu
- výtvarné zachycení stromů (vitráž, z listí, ze stříhaného papíru)
- zapouštění barev do mokrého podkladu
- používání přídavných jmen (malý, velký, barevný, ... list)
- proč padá listí, pokusy s listím a vodou
- tvoření z listů: lepení obrázků, lisování, obtisky, frotáž...
- sběr větviček stromů, listů a přírodnin
- pohybové ztvárnění počasí, nálady, emocí (př. pantomima)
- řešení pracovních listů: např. vysoký strom, nízký keř
- hádanky, říkanky, PH a HPH k tématu, porovnávání dvou tempových variant písně (smutná, veselá)
- vycházky po okolí – chůze v nerovném terénu, překonávání přírodních překážek
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Podzimní les a chystání zvířátek na zimu

- k čemu slouží les, les nemocný a zdravý
- procházky přírodou s ekologickým námětem
- ochrana lesa, jeho význam
- co najdeme v lese (např. houby...)
- tvořivá práce se dřevem, používání skutečného náčiní a náradí, dodržování pracovního postupu, vlastnosti dřeva
- práce s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií
- poslech pohádek a bajek – vyprávění obsahu, dokončení
- příprava zvířátek na zimu, proč zvířátkům pomáháme, co je krmelec
- koláž podzimního lesa, vystřihovánky zvířátek, výtvarné zachycení zvířecí figury
- pohybové hry, napodobení pohybu zvířat, překonávání překážek
- zpěv písní o zvířátkách, taneční hry, přednes říkadel
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Podzim plný příběhů a pohádek

- četba pohádek a příběhů
- improvizace a jednoduchá dramatizace
- rozdíl mezi pohádkou klasickou a veršovanou
- rytmizace slova a věty, poznat hlásku na začátku slova
- kladení otázek a hádání pohádkových postaviček
- sestavování pohádkových postaviček z přírodních materiálů, skládáním papíru
- pohybové a taneční hry s písní
- hry se slovy – vyhledávání slov, která se rýmují
- cvičení a hry motivované pohádkami
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Prostřednictvím tohoto IB budeme u dětí rozvíjet například tyto kompetence:

Kompetence k učení

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

Kompetence k řešení problémů

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

Komunikativní kompetence

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

Sociální a personální kompetence

- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

Činnostní a občanské kompetence

- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nešikovnost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

III. IB

Zmrzla voda, snížek padá, zimní čas má země ráda

Charakteristika

V tomto integrovaném bloku budou děti poznávat a pojmenovávat charakteristické znaky zimního počasí. Budeme u nich rozvíjet znalosti o denních, týdenních, měsíčních a ročních časových cyklech. Pozorováním, poznáváním a seznamováním se s přírodními jevy si budou děti prohlubovat vztah k přírodě, která je obklopuje a rozvíjet pocit sounáležitosti s přírodou a potřebou chránit ji. S dětmi budeme provozovat zimní sporty a tím rozvíjet jejich zdatnost a otužilost. Budeme tak u nich pěstovat pozitivní vztah k pohybovým aktivitám. Děti získají poznatky o správné životosprávě a zdravém životním stylu a ochraně zdraví. Děti budou také získávat poznatky o povoláních a starých řemeslech.

Dílčí vzdělávací cíle

Dítě a jeho tělo

- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů, jako základů zdravého životního stylu

Dítě a jeho psychika

- rozvoj produktivních řečových a jazykových dovedností / výslovnosti, vytváření pojmů, vyjadřování/
- rozvoj tvořivosti / tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření /
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

Dítě a ten druhý

- vytváření prosociálních vztahů / citlivost, respekt, přizpůsobivost /

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí, zvládat jeho změny

Dítě a svět

- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

Očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

- znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem
- zvládnout pohybovou prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí

Dítě a jeho psychika

- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity ve vhodně zformulovaných větách
- porozumět slyšenému, zachytit hlavní myšlenku příběhu
- utvořit jednoduchý rým
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (podstatné znaky, vlastnosti, podoba, rozdíl, souvislosti/
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- respektovat předem vyjasněná pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě, k věcem

Dítě a ten druhý

- chápat, že lidé mají stejnou hodnotu, přestože každý je jiný, že osobnostní rozdíly jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními

Dítě a společnost

- utvořit si základní představu o společenských normách, co je v souladu s nimi a co je proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- chovat se zdvořile, přistupovat k dospělým i k dětem bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům a tím ohrožovat pohodu a bezpečí druhých

Dítě a svět

- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

Konkretizované výstupy

Dítě a jeho tělo

- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
- pohybovat se koordinovaně a jistě, a to v různém přírodním terénu
- napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena
- pracovat se stavebnicemi, skládkami
- samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky
- znát základní zásady zdravého životního stylu / pohyb a sport, činnost a odpočinek, otužování.../
- uvědomovat si, co je nebezpečné

Dítě a jeho psychika

- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte /jméno, příjmení své, rodičů sourozenců, kamarádů, rozumět pojmenování předmětů kolem sebe /
- poznat a najít k sobě slova, která se rýmuji
- sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- rozlišit hmatem vlastnosti předmětu
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho
- zapamatovat si zvuky běžně používaných předmětů
- tvořivě využívat materiálů při pracovních a výtvarných činnostech
- experimentovat s materiály
- rozlišovat vpravo, vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět
- orientovat se v prostoru, podle slovních pokynů
- rozumět a používat základní pojmy označující velikost
- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným / jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby.../ a verbalizovat je
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- projevovat se citlivě k živým bytostem
- přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého

Dítě a ten druhý

- obracet se na dospělého o pomoc, radu
- spolupracovat při hrách a aktivitách, být ostatním partnerem
- všimnout si co si druhý přeje, co potřebuje

Dítě a společnost

- chápat podstatu hry a dodržovat pravidla her a jiných činností
- projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům, dospělým, vážit si jejich práce a úsilí
- pozorně poslouchat a se zájmem sledovat uměleckou produkci

Dítě a svět

- mít poznatky o přírodních dějích a jevech
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne vyvíjí se, proměňuje
- znát, co je v přírodě nebezpečné a neovlivnitelné / mrazy, vichřice .../

Rizika

- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech
- nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
- slabá motivace k řečovým projevům
- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- spěch, nervozita, omezování možností dítěte dokončit činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dospělými
- schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit svůj úsudek
- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné prostředí

Navrhované činnosti

Krása sněhových vloček

- časový sled ročních období a změn v přírodě
- co nám přináší zima
- vytváření rýmů spojených se zimním obdobím
- sluchové hry, hry se slovy – určování první a poslední hlásky ve slově
- výtvarné a tvořivé činnosti vyjadřující zimní období, experimentování s materiálem (výroba vločkového závěsu, mačkání a lepení papíru, zapouštění barev)
- hry na procvičování orientace v prostoru
- prostorové stavby z kostek, stavebnic
- tvoření a hry se sněhem, čistota sněhu
- rozeznávání zvuků některých hudebních nástrojů
- hledání cest, řešení labyrintů, překonávání překážek
- básně, písně, pohybové hry k tématu
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Zvířata a ptáci v zimě

- zvířata a ptáci v zimě – práce s literárními texty
- vyhledávání v atlasu – zvířata a ptáci
- potrava volně žijících zvířat a ptáků v zimě
- vycházky do lesa – podzimní plody do krmelce
- práce se semínky – třídění, porovnávání počtu a velikosti – krmítko
- činnosti na procvičování geometrických tvarů
- přímé pozorování a zkoumání stop různých zvířat ve sněhu, určování, kterým zvířatům patří, přirovnávání velikosti a tvaru stopy
- zkoumání povrchu nohama
- výtvarné a tvořivé činnosti na dané téma
- rytmizace veršů, slov, hra na tělo, procvičování první a poslední hlásky ve slově
- přiřazování určitého počtu dle pokynů (obrázky zvířátek, kaštany, žaludy)
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Je to dobrá zábava, se sněhem si pohrávat

- příběhy o zimních hrách a sportech
- pojmenování zimních sportů
- sporty v zimě, bezpečnost, úrazy
- oblékání, výživa, stravování, hygiena – co děláme pro své zdraví
- zimní olympiáda, paralympiáda – pohybové napodobování
- tvoření trojrozměrných předmětů
- výtvarné zachycení postavy v pohybu
- procvičování sloves (co děláme na lyžích, na bruslích, na saních...)
- procvičování přídavných jmen – vyjádření vlastností sportovce
- zimní hry a sporty venku
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Ten umí to a ten zas tohle

- lidé a jejich povolání
- stará řemesla (kovář, mlynář, tkadlec...)
- příběhy a pohádky o povoláních
- dramatické činnosti, práce s obrázky
- pomocníci v domácnosti, při práci
- možnosti komunikace různými prostředky a způsob předávání zpráv mezi lidmi i pomocí techniky
- tvoření z různých materiálů k různým řemeslům
- písně a tance o řemeslech
- napodobování pohybu při práci
- dnešní lidé a povolání
- čím je táta, čím je máma, čím budu já
- nářadí a nástroje
- z čeho jsou věci kolem nás
- vlastnosti předmětů
- nebezpečné předměty
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Pohádky od sněhuláků

- porovnávání skutečností s pohádkovým světem
- tvořivá práce s pohádkami se zimní tematikou – dramatizace, pohybová improvizace
- procvičování antonym (slova opačná), synonym (slova podobného významu), homonym (jiný význam stejně znějícího slova)
- sluchové hry – určování počtu slabik, rytmizace slov podle obrázků, manipulace s kostkami
- rýmování slov, zdobněliny
- prostorová a výtvarná tvorba – pohádkové postavy
- rozpočítadla z lidové poezie, prstové cvičení, PH k tématu
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Prostřednictvím tohoto IB budeme u dětí rozvíjet například tyto kompetence:

Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

Kompetence k řešení problémů

- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Komunikativní kompetence

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

Sociální a personální kompetence

- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

Činnostní a občanské kompetence

- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

IV. IB

Bezpečně nejen na cestách

Charakteristika

Děti se v tomto IB seznámí se základními pravidly bezpečnosti v silničním provozu, naučí se poznat a vnímat blízké okolí s ohledem na bezpečný silniční provoz, získají poznatky o bezpečí a ochraně zdraví a života. Dále budou poznávat dopravní prostředky, jejich význam pro člověka, účel a místo pohybu. Děti povedeme ke vnímání rozdílů mezi cestováním dříve a dnes, seznámí se také s vývojem technologií (vynálezy a vynálezci) a také se seznámí s vlivem dopravy na životní prostředí.

Dílčí vzdělávací cíle

Dítě a jeho tělo

- mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí

Dítě a jeho psychika

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, všímat si nového, změněného, chybějícího
- zaměřovat se na to, co je z hlediska poznání důležité
- rozlišování obrazových symbolů a znaků

Dítě a ten druhý

- ochrana osobního bezpečí a soukromí ve vztazích s jinými dětmi i dospělými

Dítě a společnost

- osvojení si základních poznatků o okolním prostředí

Dítě a svět

- rozšiřování poznatků a sociální informovanosti

Očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

- uvědomovat si, co je nebezpečné

Dítě a jeho psychika

- zaregistrovat změny ve svém okolí
- rozlišovat některé obrazné symboly, porozumět jejich významu a funkci
- orientovat se v prostoru

Dítě a ten druhý

- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci

Dítě a společnost

- utvořit si základní představu o pravidlech chování v silničním provozu
- vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik

Dítě a svět

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí
- mít povědomí o širším společenství, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

Konkretizované výstupy

Dítě a jeho tělo

- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí
- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku, na ulici / dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci /
- vědět, jak se vyhnout nebezpečí

Dítě a jeho psychika

- rozlišovat tvary předmětů, základní geometrické tvary
- správně reagovat na světelné a akustické signály
- pochopit význam piktogramů – chování v dopravním provozu
- rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou – dopravní značky

Dítě a ten druhý

- projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení

Dítě a společnost

- rozlišit správné a nesprávné chování v silničním provozu
- vyjádřit a zhodnotit prožitky

Dítě a svět

- vyznat se ve svém okolí
- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno

Rizika

- omezování spontánních pohybových aktivit
- zahlcování podněty, informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné nebo nepravdivé odpovědi na otázky dětí

Navrhované činnosti

Děti, pozor červená

- příběhy s dopravní tematikou
- didaktické a poznávací hry s dopravní tematikou
- hry s dopravní tematikou s využitím doplňků, dopravních vestiček.....
- pravidla chůze po vozovce
- pozorování a poznávání dopravních značek
- sestavování děje z několika obr., popis situace
- funkce dopravní policie, hasičů, záchranářů v dopravním provozu a kontakty na ně
- řešení situací – co by se stalo, kdyby.....
- dítě – cyklista a správné chování na vozovce
- dramatizace s prvky dopravní výchovy
- překážková dráha s dopravní tematikou
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Dopravní prostředky

- knihy a časopisy –poznávání různých dopravních prostředků
- příběhy s dopravní tematikou
- cestování po vesnici, cestování po městě
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci
- prohlížení map a vyhledávání trasy
- cestování po silnici, po železnici, po vodě, ve vzduchu
- kombinace pohybových aktivit motivovaných dopravní tematikou
- zvuky dopravních prostředků
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Prostřednictvím tohoto IB budeme u dětí rozvíjet například tyto kompetence:

Kompetence k učení

- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

Kompetence k řešení problémů

- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

Komunikativní kompetence

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

Sociální a personální kompetence

- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

;

Činnostní a občanské kompetence

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

V. IB

Jarní tání, voda živá, příroda si jarem zpívá

Charakteristika

V tomto IB budou děti objevovat rozmanitost světa a znaky probouzející se jarní přírody. Budou poznávat jarní květiny a získávat nové poznatky o bylinách, především vlastními činnostmi, pozorováním a zkoumáním. Seznámí se s některými zvířaty a jejich mláďaty, budou poznávat drobné živočichy a hmyz. V tomto bloku povedeme děti k poznávání rozdílů mezi domácími a volně žijícími zvířaty, zvířaty žijícími na jiných světadílech, jež u nás vidáme jen v ZOO. Budeme děti učit vnímat, jak jsou tyto živočichové zranitelní, povedeme je k rozvoji empatického citění a chování. Děti se také seznámí s možnostmi ochrany zvířat a péče o ně. U dětí budeme posilovat přirozené poznávací city, zvědavost, zájem a radost z objevování nového, nejen v souvislosti se změnami v přírodě na jaře. U dětí budeme vytvářet povědomí o koloběhu vody v přírodě a umožníme jim poznávat, že voda je základní činitel pro život člověka. Budeme utvářet základy související s ochranou přírody v této oblasti – zodpovědnost člověka v oblasti udržování čistoty vodních zdrojů. Předškolní děti se připraví k zápisu do prvních tříd, osvojí si elementární poznatky o znakových systémech a jejich funkci, budeme u nich vytvářet pozitivní vztah k intelektuálním činnostem a k učení.

Dílčí vzdělávací cíle

Dítě a jeho tělo

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí

Dítě a jeho psychika

- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení
- rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, citění a prožívání
- vytváření základů aktivních postojů ke světu, k životu

Dítě a ten druhý

- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Dítě a společnost

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností

Dítě a svět

- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

Očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- sladit pohyb s rytmem a zpěvem

Dítě a psychika

- domluvit se slovy a gesty
- vést rozhovor / naslouchat, vyčkat, sledovat obsah /
- chápat prostorové pojmy, číselnou řadu
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat afektové jednání
- těšit se z hezkých zážitků, z přírodních krás

Dítě a ten druhý

- respektovat potřeby jiného dítěte, rozdělit si úkol s jiným dítětem

Dítě a společnost

- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik

Dítě a svět

- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pestrý

Konkretizované výstupy

Dítě a jeho tělo

- doprovázet pohyb zpěvem
- otočit se vzad bez ztráty rovnováhy a orientace
- tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- postarat se o své osobní věci, hračky a pomůcky
- bránit se projevům násilí

Dítě a jeho psychika

- používat větší množství slovních obrátů, určovat a pojmenovávat věci a jevy kolem sebe
- převyprávět samostatně vyslechnutý příběh
- vyhledat a doplnit chybějící část obrázku, složit jednotlivé části v celek
- zapamatovat si postup řešení
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, vyprávění z prožitého, příjemného i nepříjemného
- rozpoznat některé geometrické znaky a tvary / + svislá čára, vlnovka křížek.../
- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy
- rozlišovat roční období a jejich typické znaky
- chápat, že číslovka označuje počet
- řešit labyrinty
- nechat se získat pro záměrné učení
- nebát se požádat o pomoc, radu
- hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci, možnostem
- přiměřeně reagovat ve známých situacích, zklidnit se, ovládnout, potlačit projev agrese
- projevovat se citlivě k přírodě

Dítě a ten druhý

- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat
- porozumět běžným projevům emocí a nálad druhého dítěte

Dítě a společnost

- zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými prostředky

Dítě a svět

- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno
- chránit přírodu v okolí, živé tvory

Rizika

- málo rozmanitá č jednostranná nabídka pohybových činností
- málo příležitostí k samostatným řečovým projevům a slabá motivace k nim
- málo příležitostí a prostoru k experimentaci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací
- nedostatek empatie na problémy dítěte
- nedostatek příležitostí k vytváření estetického vztahu k prostředí, ke kultuře

Navrhované činnosti

Vlaštovičky štěbetají, z jara totiž radost mají

- jarní pohádky, příběhy
- diskuze a rozhovory s dětmi o pozorování probouzející se jarní přírody
- třídění obr. podle ročních období
- probouzení zvířátek ze zimního spánku
- vítání ptáků z dalekých cest
- probouzení prvních jarních květin
- výtvarné zpracování jarního tématu
- dokreslování částí, hledání rozdílů, procvičování P–L orientace
- přiřazování počtu k číslovkám
- písně a taneční hry o jaru
- turistická vycházka
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Na našem dvoře

- pohádky, příběhy o domácích a hospodářských zvířatech
- napodobování pohybu zvířat, pantomimické vyjádření
- sestavování částí v celek
- hledání párů, pojmenování mláďat
- hry zaměřené na orientaci v prostoru, v rovině
- přísloví a rčení o zvířatech, hádanky
- sluchové a hmatové hry
- tvoření zdrobnělin
- vytváření skupin o daném počtu
- výtvarné ztvárnění tématu
- písně, hry a říkadla k tématu
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Jaro má spoustu práce

- prohlížení atlasů a časopisů o rostlinách
- pohádky a příběhy o rostlinách
- co jsou to bylinky a proč je pěstujeme
- kde najdeme bylinky
- z čeho rostlina vyrostе, kde se vzala semínka
- bylinková zahrádka – pečování dětí o bylinky (zasazení, zalévání, pletí)
- využití bylin – praktické činnosti dětí
- co potřebuje rostlina ke svému růstu
- zkoumání bylin v přírodě, návštěvy a exkurze
- pozorování hlíny – hra s hlínou
- jak oživit hlínu
- jaká je hlína, vlastnosti
- řešení labyrintů, P–L orientace
- porovnávání počtu, přiřazování k číslům
- hry a činnosti na určování hlásek na začátku, konci a uprostřed slova
- výtvarné činnosti k tématu
- pomoc při úklidu školní zahrady, třídění odpadu
- básně, písně, PH k tématu
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Ferda mravenec a jeho kamarádi

- pohádkové příběhy, četba na pokračování
- drobní živočichové v lese, na louce, ve vodě – zkoumání a pozorování
- vyhledávání v atlasech, dětských knihách
- slovní popis hmyzu – tvar, velikost, barevnost, počet nohou, tykadla apod.
- sestavování rozstříhaných obrázků
- užitečnost a škodlivost hmyzu
- činnosti na procvičování geometrických tvarů
- řešení labyrintů
- tvoření z přírodních materiálů
- papírové skládání
- estetické, tvůrčí a pohybové aktivity
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Když padá voda z nebe

- koloběh vody v přírodě, pozorování
- jak se chováme k vodním tokům a zdrojům pitné vody, význam čistoty řek
- co je pitná voda, význam pitného režimu pro zdraví
- pokusy s vodou, objevování vlastností vody
- zvuky vody – foukání do vody brčkem různou intenzitou dechu
- chování dětí u vody a proč nesmíme podceňovat nebezpečí vodního toku
- proč člověk ani rostliny nemohou žít bez vody, voda k pití, voda jako zdroj čistoty
- rozhovory s dětmi – kudy teče voda, kde pramení, kudy protéká, kam se vlévá
- délka řek na mapě – porovnávání pomocí provázků
- řešení pracovních listů – zdokonalování jemné motoriky
- tematické kreslení a malování – vyjádření vlastního zážitku
- upevňování číselné řady, jednoduchý rozklad počtu
- vytvoření jednoduchých staveb ze stavebnic – mosty, přehradu
- básně, písně, PH a HPH k tématu
- smyslové a ekologické hry
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Život u rybníka, v potoce, v moři

- pohádky a příběhy k tématu
- živočichové, kteří žijí ve vodě i kolem vody
- rozdíly mezi pojmy potok – řeka – rybník – jezero – moře – přehrada, koupaliště
- poklady a život moře, co najdeme v moři (hry s mušličkami, třídění, hledání tvarů, všímání si jedinečnosti každé z nich, obrázky z mušlí)
- zajímavosti života pod mořem, barvy, tvary, druhy, mořské rostliny, korály, plody moře
- malování moře a podmořského světa – uplatňování fantazie
- prostorová tvorba k tématu
- vystižení rytmu a melodie pohybem, podupy, poskoky, přísuvný krok, cval, běh
- zrcadlení v řece, kde ještě uvidíme odraz skutečnosti – zrcadlo
- spojování poštu s číslem
- hry s písmeny – ke kterému slovu patří
- básně, písně, PH a HPH k tématu
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Zvířátka v ZOO

- práce s literárními texty, obrazovým a didaktickým materiálem
- grafomotorická cvičení
- výtvarné činnosti, využití odpadového materiálu
- výtvarné ztvárnění zvířecí figury
- pojmenování částí zvířete
- charakteristické znaky zvířátek v ZOO
- poznávání společných i rozdílných znaků
- kde žijí různá zvířata
- tvořírátky se zvířátky – modelujeme safari
- výlet do ZOO nebo zookoutku
- básně, písně, PH a HPH k tématu
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení

Prostřednictvím tohoto IB budeme u dětí rozvíjet například tyto kompetence:

Kompetence k učení

- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

Komunikativní kompetence

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

Sociální a personální kompetence

- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Činnostní a občanské kompetence

- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

VI. IB

Za poznáním světem jdeme

Charakteristika

Budeme podporovat dětskou zvědavost, touhu poznávat nové věci a prostředí. Děti budou získávat poznatky o vesmíru, naší Zemi i zemi, ve které žijí. Zaměříme se nejen na rozvíjení poznání a fantazie, ale i na vytváření a osvojování si poznatků z oblasti životního prostředí. Dále budeme s dětmi hovořit o tom, že všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje, že svět má svůj řád a je rozmanitý a pozoruhodný. Zaměříme se i na odlišnosti mezi kulturami, národy, rasami. Dále se zaměříme také na uvědomění si, že každý člověk má stejnou hodnotu, je rovnoprávný, byť se od sebe vzájemně lišíme, nicméně tyto odlišnosti jsou přirozené.

Dílčí vzdělávací cíle

Dítě a jeho tělo

- rozvoj a užívání všech smyslů
- zdokonalování dovedností v oblasti jemné a hrubé motoriky

Dítě a psychika

- osvojení si některých poznatků a dovedností předcházejících čtení a psaní
- rozvoj zájmu o čtenou podobu jazyka a další formy / výtvarné, hudební.../
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci / abeceda, čísla/
- získání schopnost záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat situaci

Dítě a ten druhý

- ochrana osobního bezpečí a soukromí ve vztazích z druhými lidmi
- rozvoj kooperativních dovedností

Dítě a společnost

- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

Dítě a svět

- rozvoj dovedností umožňujících vyjadřovat a projevat postoje ke světu, k životu
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí a jeho změnám
- vytváření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- koordinovat lokomoci a další pohyby a polohy těla
- rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí

Dítě a jeho psychika

- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony
- učit se nová slova a aktivně je používat
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonym
- rozlišovat některé obrazné symboly, porozumět jejich významu, funkci
- vyjádřit souhlas či nesouhlas v situacích, které to vyžadují

Dítě a ten druhý

- chovat se obezřetně při setkání s neznámými lidmi
- respektovat ostatní, spolupracovat

Dítě a společnost

- chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný

Dítě a svět

- mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemí, o planetě Zemi, vesmíru
- pečovat o okolní prostředí, chránit přírodu v okolí
- vnímat pestrost a rozmanitost okolního svět
- porozumět, že všechno se mění a proměňuje, že změny jsou přirozené a samozřejmé
- mít povědomí o technickém prostředí a jeho vývoji

Konkretizované výstupy

Dítě a jeho tělo

- házet, chytat míč, užívat různé nářadí, náčiní
- užívat různé pomůcky k pohybu
- znát a respektovat základní zdravotní zásady
- vytvářet objekty z přírodních a umělých materiálů

Dítě a jeho psychika

- poznat a pojmenovat slova protikladného významu, podobného významu, stejně znějící a různého významu
- vnímat jednoduché popěvky v cizím jazyce
- rozpoznat odlišnosti v detailech
- uplatňovat postřeh a rychlost
- improvizovat a hledat náhradní řešení
- sledovat očima zleva doprava a dle potřeby zprava doleva, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt
- graficky označit své výtvary / např. použít nějaký symbol
- napodobit některá písmena, číslice, „přečíst“ obrázkovou knížku
- orientovat se v číselné řadě 1–10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více jak 4, chápat číslo jako počet prvků
- samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit

Dítě a ten druhý

- dokázat odmítnout kontakt či komunikaci s neznámými lidmi
- domlouvat se, vyjednávat, cítit sounáležitost s ostatními, přizpůsobit se společnému programu

Dítě a společnost

- všimnout si kulturních památek kolem sebe
- uvědomovat si, že v jiných zemích mluví lidé jiným jazykem, mohou mít jiné zvyky, jinak vypadat, ale všichni mají stejná práva

Dítě a svět

- mít poznatky o své zemi / znát státní hymnu, vlajku, prezidenta, hlavní město, významné události /
- znát typické znaky některých národů / přírodní podmínky, oblečení, stavby.../
- mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru
- zajímat se, co se v okolí děje, všimnout si dění změn ve svém okolí
- nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění
- být citlivý k přírodě

Rizika

- nedostatečně připravené prostředí a pomůcky
- nedostatek řízených pohybových aktivit
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností čtení a psaní
- soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace
- užívání abstraktních pojmů, předání hotových poznatků

Navrhované činnosti

Vesmír a Země

- pohádky a příběhy o vesmíru a Zemi
- práce s knihami, mapami, encyklopediemi, globusem
- pokusy – světlo a tma, zkoumání zemského povrchu
- cestování vesmírem
- řeč na jiných planetách
- fantazijní ztvárnění života na jiných planetách
- kooperativní činnosti a činnost ve skupinách (např. sestavení raketoplánu...)
- vznik Země a života na Zemi
- pravěká zvířata, archeologie
- kontinenty, lidé a zvířata, kteří na nich žijí
- naše Země nyní, vliv znečištění na svět kolem nás
- kultura a zvyky jiných národů – výtvarné, hudební a dramatické činnosti
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- grafické napodobování symbolů, tvarů, písmen, čísel
- přednes, recitace, zpěv
- hry se slovy, slovní hádanky
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s nástroji
- labyrinty a sledování stop, porovnávání velikostí
- pohybové a hudebně pohybové činnosti
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Kde domov můj

- pohádky a pověsti o naší zemi, pověsti z blízkého okolí
- prohlížení knih o naší zemi
- činnosti zaměřené k vytváření pojmů /co je to vlast.../
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých znakových systémů – státní symboly
- významná města a hlavní město Praha
- přírodní zajímavosti
- můj domov a moje rodina
- hry a situace, kde se dítě učí chránit své soukromí a bezpečí
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci
- orientace v přírodním okolí, přírodní a historické zajímavosti
- pohybové a hudební činnosti k tématu
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou
- význam kontejnerů a pojem recyklace
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Prostřednictvím tohoto IB budeme u dětí rozvíjet například tyto kompetence:

Kompetence k učení

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

Kompetence k řešení problémů

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

Komunikativní kompetence

- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Sociální a personální kompetence

- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

Činnostní a občanské kompetence

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

VII. IB.

Naše zvyky, tradice, pověry a kouzla

Charakteristika

V tomto IB se děti seznámí se starými českými a moravskými zvyky a tradicemi, které jsou plné lidového moudra a pokory k životu a přírodě. Zprostředkujeme dětem neopakovatelné citové prožitky v souvislosti s přípravou a oslavami vybraných lidových tradic a uvědomění si jejich krásy a jedinečnosti. Povedeme je k pochopení významu některých méně známých svátků, děti budou mít základní poznatky o lidech, kteří žijí na zemi a budeme u nich posilovat chování ve vztahu k druhému a k rodině. Děti si vytvoří povědomí o existenci ostatních kultur a národností. V průběhu dětí získají možnost rozvíjet své řečové schopnosti a jazykové dovednosti nejen receptivní, ale i produktivní, povedou o nich rozhovory, budou o nich diskutovat a vytvářet si tak prosociální postoje po vzoru literárních hrdinů. Povedeme děti k rozvoji pohybových schopností a zdokonalování v oblasti jemné a hrubé motoriky prostřednictvím různých manipulačních činností s předměty.

Dílčí vzdělávací cíle

Dítě a jeho tělo

- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti

Dítě a jeho psychika

- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- rozvoj tvořivého myšlení a tvořivého sebevyjádření
- rozvoj schopnosti vytvářet citové vztahy, rozvíjet je a city plně prožívat

Dítě a ten druhý

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem / rodina, děti.../

Dítě a společnost

- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí v němž žije
- rozvoj společenského a estetického vkusu

Dítě a svět

- poznávání jiných kultur
- vytváření pozitivního vztahu k prostředí a místu, ve kterém žije

Očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- ovládat koordinaci ruky a oka, zacházet s nástroji, náčiním a materiálem
- sladit pohyb s rytmem

Dítě a jeho psychika

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- sledovat očima zleva doprava
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, divadlo
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim
- zachytit a vyjádřit své prožitky

Dítě a ten druhý

- vnímat, co si ten druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc / chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému, mít ohledy k druhým, nabídnout pomoc /

Dítě a společnost

- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně naslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Konkretizované výstupy

Dítě a jeho tělo

- doprovázet pohyb zpěvem / při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech /
- zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji

Dítě a jeho psychika

- vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu a intonaci hlasu
- dorozumět se verbálně a nonverbálně
- rozlišovat zvuky, známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii
- poznat některé hudební znaky
- jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů
- přijímat drobný neúspěch, vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří
- umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně, pohybově, mimikou
- rozhodovat sám o sobě o svém chování

Dítě a ten druhý

- uvědomovat si vztahy mezi lidmi
- spoluvytvářet prostředí pohody
- respektovat rozdílné schopnosti

Dítě a společnost

- pochopit funkci rodiny a jejich členů
- cítit se plnohodnotným členem skupiny

Dítě a svět

- mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur
- mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav

Rizika

- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím od neznámých lidí
- neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte

Navrhované činnosti

Dušičky a Halloween

- rozhovor s dětmi, co se skrývá pod slovem „Dušičky“ a „Halloween“
- původ svátku, pověry a tradice
- poslech příběhu, práce s textem
- nadpřirozené síly, bájně bytosti-netopýři, černé kočky, pavouci, vlkodlaci, upíři-jejich výtvarné zpracování
- vystřihování, překládání, lepení, dokreslování detailů
- výroba obličejů z dýní nebo řepy
- diskuze v kruhu: „Jaká, jaký chci být“-využití přídavných jmen a přirovnání
- třídění materiálu podle druhu, procvičování počtu
- básně, PH a HPH k tématu
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Současná tradice a nadělování

- seznámení se s tradicí „mikulášské nadílky“
- poslech legendy o svatém Mikuláši, práce s textem „Jaký byl svatý Mikuláš“
- výroba postav spojených s mikulášskou nadílkou (Mikuláš, Anděl, Čert)–upevňování dovedností při stříhání, lepení, při práci s barvou, textilem atd.
- řazení postav, rozlišování velikosti
- adventní výzdoba třídy, šatny a oken
- básně a písně k tématu, rytmizace hrou „Na tělo“
- mikulášská nadílka-samostatná recitace a zpěv
- gymnastika mluvidel – předvádíme čerty
- určování libých a nelibých tónů „Pekelná muzika“...
- stavění pekla
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Jaký vybrat dárek

- proč slavíme Vánoce, tradice, zvyky, symboly (krájení jablka, pouštění lodiček apod.)
- rozhovor s dětmi, jaké tradice dodržují děti v rodině
- vztahy v rodině, mezi lidmi-co je to obdarovat
- hry na rozvoj emocí, sounáležitosti, pozitivních vztahů
- zařazení sluchových her
- vyjádření svého přání „Co bych si přál pod stromeček“-slovní a výtvarné vyjádření svého přání
- výroba vánočních ozdob a dárků
- vytváření vánočních přání
- pečení vánočních rohlíčků –zapojení smyslů, vůně Vánoc–pečení, purpura, větvičky
- zpěv vánočních koled, využití doprovodu rolniček a zvonků
- četba pohádek a příběhů s vánoční tematikou
- vánoční nadílka v MŠ
- vánoční vystoupení-přednes, zpěv, tanečky, dramatizace
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Tři králové

- seznámení s příběhem tří králů
- cesta králů a pohybové aktivity s překonáváním překážek
- smyslové hry a orientace v prostoru
- pantomima – ztvárnění činnosti
- napodobování psaní písmen
- řešení labyrintů
- spojení číslice s počtem prvků
- hry zaměřené na spolupráci
- výtvarné a tvořivé zpracování cesty tří králů
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Masopust

- seznámení se s lidovou tradicí masopustu
- prohlížení knih a časopisů s obrázky masopustu
- dětská breptadla a jazykolamy
- výroba hudebních nástrojů–chrastítka z kindervajíček nebo krabiček-sypání různého materiálu (rýže, čočka, korálky...) – poslouchání zvuků a popisování rozdílů mezi zvolenými nástroji a materiálem....
- lidové kroje, masopustní masky a kostýmy, převleky-maškary-charakter postav
- výzdoba třídy, výroba masek
- modelování, masopustních dobrot
- humorné básničky z knih
- příprava jarmarku–výstava různého zboží, na základě porovnávání třídění do skupin podle druhu, velikosti nebo barvy, procvičování číselné řady
- prodávání a nakupování, rozehrávání dramatických situací
- zpěv písní k tématu
- pohybové hry k tématu
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Velikonoce–vítání jara

- charakteristika období, historický původ, postní doba, rozhovor s dětmi, čeho by se dokázaly na čas vzdát
- pohádky a příběhy s velikonočním tématem
- velikonoční koledy, básně, říkadla, písně, hádanky, pranostiky
- tradiční lidové i současné písničky s velikonoční tematikou
- velikonoční symboly a jejich význam
- zdobení velikonočních vajíček-práce s barvou, textilem, papírem a jiným materiálem, malování, polepování, zabalování, vytváření zvířátek
- výroba velikonočních přání a dekorací, pletení pomlázky
- velikonoční pečivo, velikonoční zvyky
- dramatické a pohybové hry s velikonoční tematikou
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Pálení čarodějnic

- seznámení se s tradicí
- poslech pohádek, příběhů, práce s textem
- dramatická improvizace
- prostorová a výtvarná tvorba čarodějnických postaviček, využití netradičních materiálů, otisky, práce s barvou
- čarodějnická kuchyně, smyslové vnímání
- básně s kreslením, prstové cvičení, hádanky – tvoření zdobnělin (zakleté věci)
- třídění předmětů podle daného kritéria (např. čarodějné kotle...)
- skládání částí v celek (čarodějnické obrázky)
- hry k procvičování zrakového vnímání (např. hledání otráveného jablka ...)
- překonávat vyznačenou dráhu (např. proletět se na koštěti...)
- hledání ježibabích perníčků na školní zahradě
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Den matek

- jak vznikl „Den Matek“
- říkadla a básničky o maminkách
- povídání o maminkách a dětech, maminka a maminčina maminka
- jak se chováme doma ve své rodině, co je to slušnost a poslušnost
- co je to rodina a kdo do ní patří, význam rodiny pro život jednotlivce, co je to domov (všude dobře, doma nejlépe) – rozhovory s dětmi
- vystihnout postavu, zachytit detail při kreslení a malování „Moje maminka“
- příprava dárku a přání pro maminku
- řešení labyrintu „Najdi cestu k mamince“ apod.
- řadit geometrické tvary na podložce a vytvářet obrázky na námět maminka, tatínek, děti, dům
- taneční hry, PH a HPH k tématu, tvůrčí činnosti, slovesné, literární, dramatické
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

MDD

- oslava
- děti z celého světa-jiná barva pleti, využívání map, globusu, kde žijí, rovnost všech lidí i dětí bez rozdílu barvy pleti
- kreslení a malování na námět „Děti celého světa“
- chápání jednání postav dětských hrdinů v literárních textech
- pomoc potřebným dětem na celém světě, děti postižené, co pro ně můžeme udělat – aktivity podporující sblížení dětí
- řešení pracovních listů: „Počítej a kresli-nakresli shodný počet dětí“...
- sestavování tabla fotografií
- poslech pohádek různých kultur
- poslech etnické hudby
- písně, básně, PH a HPH k tématu
- dechové, fonační, orofaciální, rytmické a artikulační cvičení, grafomotorika

Prostřednictvím tohoto IB budeme u dětí rozvíjet například tyto kompetence:

Kompetence k učení

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

Kompetence k řešení problémů

- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

Sociální a personální kompetence

- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí, a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Činnostní a občanské kompetence

- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

7 EVALUAČNÍ SYSTÉM A PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA

7.1 EVALUACE

Cílem evaluace je ověřovat správnost, účinnost a kvalitu všech činností v MŠ, včetně podmínek a vybavení školy.

Plán evaluace

Předmět	Metody a techniky	Časový plán	Odpovědnost
Soulad ŠVP s RVP PV	Pedagogická rada – hodnocení, diskuze	Přípravný týden	Vedoucí učitelka
Soulad TVP s ŠVP PV a RVP PV	Ústní diskuze	1x týdně	Pedagogické pracovníce
Plnění záměrů ŠVP	Pedagogická rada – hodnocení, diskuze	Přípravný týden	Vedoucí učitelka
Evaluace IB	Ústní diskuze, zápis	Po ukončení IB	Pedagogické pracovníce
Vyhodnocování výchovně vzdělávací činnosti	Pedagogická rada, ústní diskuze	Průběžně	Pedagogické pracovníce
Vyhodnocování individuálního rozvoje dětí	Záznam o dítěti, písemně	Průběžně dle potřeby, nejméně však 3x ročně	Pedagogické pracovníce
Vyhodnocování dětí s OŠD, IVP, PLPP atp.	Písemně (Plán pedagogické podpory pro děti s OŠP, PLPP, IVP)	Dle potřeby, stanoveno PPP, ŠPZ nebo viz jiné doporučení	Pedagogické pracovníce
Evaluace DVPP	Pedagogická rada – hodnocení, diskuze	Přípravný týden	Vedoucí učitelka
Evaluace spolupráce s ostatními institucemi	Pedagogická rada – hodnocení, diskuze	Přípravný týden	Vedoucí učitelka
Autoevaluace pedagogů	Sebehodnotící škála písemně	1x ročně – červen	Vedoucí učitelka
Autoevaluace podmínek školy	Pedagogická rada, porady – hodnocení, diskuze	1x za dva roky	Všichni zaměstnanci

Hodnocení a evaluace vedoucí učitelkou mateřské školy:

- kontroluje a hodnotí práci učitelky – 3x ročně (písemný záznam), dále průběžně a nahodile (záznam v sešitu kontrol)
- kontroluje a hodnotí práci školnice průběžně, cíleně i namátkově, (dodržování zásad BOZP a PO, plnění všech úkolů vyplývajících z pracovní náplně, čistotu prostor MŠ, chování k dětem a rodičům, dodržování organizačního řádu školy) – záznamy v sešitu kontrol
- kontroluje vedení povinné třídní dokumentace
- reaguje na přání a připomínky rodičů, spolupracovníků, zřizovatele
- hodnotí celkovou práci
- hodnotí funkčnost a aktuálnost ŠVP i jeho soulad s RVP
- hodnotí vzhled školy – budovy i zahrady

Hodnocení a evaluace pedagogy:

- hodnotí svoji práci, evaluuje celý vzdělávací proces ve třídě (evaluace TVP – týdenních bloků každý týden – sebereflexe, IB – po ukončení IB)
- individuální hodnocení dětí (pedagogická diagnostika) – vede o dětech stručné záznamy (viz Záznamy o dítěti), průběžně
- vede portfolio dítěte
- hodnotí funkčnost a aktuálnost celého TVP a soulad se ŠVP i RVP (na konci škol. roku)
- hodnotí celkovou práci školy, hledá nové náměty a předkládá je na pravidelných pedagogických radách nebo kdykoli vedoucí učitelce MŠ
- provádí autoevaluaci své vlastní práce na konci školního roku (sebehodnotící škála pedagogického pracovníka)

Hodnocení a evaluace provozními pracovníky:

- hodnotí a evaluuje svoji vlastní práci (1x za 2 roky – konec školního roku autoevaluace podmínek školy)
- hodnotí a evaluuje činnost celé školy ze svého pohledu, hledá nové náměty a předkládá je kdykoliv vedoucí učitelce MŠ

Hodnocení a evaluace rodiči dětí:

- připomínky průběžné, na třídních schůzkách, na individuálních konzultacích, denně při převzetí či předávání dětí
- anonymní dotazníky (dle potřeby a nutnosti během školního roku, nepravidelně)

Hodnocení a evaluace samotným dítětem:

- spokojenost dítěte v MŠ, radost, možnost vyjádřit, co ho baví, co se mu nelíbí, co by zlepšilo
- spolupráce při vytváření pravidel chování v MŠ, kontrola jejich dodržování

Hodnocení nadřízenými orgány, ČŠI atd.:

- dle jejich vlastních směrnic a kritérií

Kontrolní činnost pedagogických i nepedagogických pracovníků vykonává na škole ředitelka školy či vedoucí učitelka MŠ.

7.2 PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA

Pedagogickou diagnostiku provádí pedagogické pracovnice. Každé dítě má svoji složku s hodnotícími listy, kam jsou zaznamenávány pokroky v jednotlivých oblastech vývoje. Hodnocení probíhá nejméně 3x ročně. Jde o důvěrný materiál sloužící pedagogovi k další práci, ale i jako podklad konzultace s rodiči a jejich informovanost. Pro děti s odkladem povinné školní docházky je vypracováván Pedagogický plán rozvoje dítěte s OŠD, který vzniká na základě spolupráce mezi pedagogy MŠ a zákonným zástupcem dítěte. Podkladem pro sestavení Plánu jsou závěry z vyšetření PPP, průběžné pozorování dítěte, pedagogické posuzování a hodnocení úrovně dílčích funkcí v jednotlivých oblastech vývoje a následné stanovení vhodných metod a postupů při práci s dítětem. Údaje o dětech získávané v průběhu výchovně vzdělávacího procesu slouží jako zpětná vazba. Tyto materiály se stávají východiskem pro další efektivnější práci s dětmi.

ZDROJE

SMOLÍKOVÁ, Kateřina. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004, 48 s. ISBN 80-87000-00-5.

SMOLÍKOVÁ, Kateřina. Manuál k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy. 2. vyd. V Praze: Výzkumný ústav pedagogický, 2006. ISBN 80-87000-01-3.

SVOBODOVÁ, E., a kol. Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program. 1.vyd. Praha: Portál, 2010.168 s. ISBN 978-80-7367-774-9.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

PRIMÁRNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM MŠ LIPOVÁ

Dokument je platný a účinný od 1.9.2022 po dobu platnosti a účinnosti ŠVP, jehož je součástí.

Obsah: I. Úvod

II. Charakteristika programu

III. Cíl programu

IV. Realizace cílů programu

V. Evaluace preventivního programu

VI. Závěr

I. ÚVOD

Preventivní program je vypracován pro potřeby Mateřské školy Lipová. Vychází z Metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních MŠMT ČR pod Č.j.: 20 006/2007-51 a RVP-PV. Preventivní program podporuje zdravý životní styl a je základním nástrojem prevence. Očekávané výstupy správných společenských návyků budou naplňovány v souladu se záměry s ŠVP a bude prolínat ve všech vzdělávacích oblastech vzdělávacího programu. Se sociálně patologickými jevy jako např. týrání, šikana, nesnášenlivost, návykové látky atd., se mohou setkat děti již v předškolním věku. Proto začínáme s primární prevencí již se začátkem docházky do mateřské školy. Preventivní program je přizpůsobený pro děti všech věkových skupin.

II. CHARAKTERISTIKA PROGRAMU

- 2.1 Charakteristika mateřské školy
- 2.2 Spolupráce mezi pedagogy
- 2.3 Spolupráce s ostatními zaměstnanci školy
- 2.4 Spolupráce mezi pedagogy a rodiči

III. CÍL PROGRAMU

- 3.1. Vytváření pravidel
- 3.2. Zdraví
- 3.3. Hygiena
- 3.4. Výživa
- 3.5. Pohyb
- 3.6. Rostliny a my
- 3.7. Zvířata a my
- 3.8. Vztahy k ostatním, osobnost dítěte, sociální prostředí
- 3.9. Alkohol
- 3.10. Kouření
- 3.11. Drogy, léky
- 3.12. Cizí lidé
- 3.13. Komunikační technologie
- 3.14. Doprava

IV. Realizace cílů programu

V. Evaluace preventivního programu

II. Charakteristika programu

2.1 Charakteristika mateřské školy

Mateřská škola Lipová je součástí ZŠ a MŠ Lipová. Zajišťujeme péči o děti od 2 do 7 let. MŠ Lipová má kapacitu 28 dětí a učitelky pracují podle ŠVP „Máme blízko k přírodě, ke sportu, k pohodě“, který vychází z RVP PV.

2.2 Spolupráce mezi pedagogy

Jsme jednotřídní mateřská škola, kde je nutná úzká spolupráce a fungující komunikace mezi pedagogy. Učitelky vzájemně komunikují, spolupracují a navazují na práci své kolegyně.

2.3 Spolupráce s ostatními zaměstnanci školy

Důležitou spoluprací je zapojení školnice do dění v MŠ. Napomáhá s hygienou u dětí, s oblékáním na pobyt venku, se stolováním, vydává stravu dětem. Je otevřená k dění v MŠ.

2.4 Spolupráce mezi pedagogy a rodiči

Rodiče mají možnost řešit neodkladné záležitosti při předávání dětí, nebo si domluvit schůzku na konkrétní datum a čas. Ke komunikaci s rodiči nejčastěji používáme osobní setkání, další možností je využití telefonu, či e-mailu.

Rodiče dostávají informace osobně při předávání dětí, nebo informace vyvěšujeme na nástěnku určenou pro rodiče, popřípadě na internetových stránkách školy.

Individuální konzultace si rodiče domlouvají dle potřeby s pedagogy. Nemáme určeny konkrétní konzultační hodiny, proto je lepší domluvit se s rodiči, dle jejich možností.

III. Cíl programu

Je třeba, aby si děti uvědomovaly, že v jejich okolí se vyskytují látky, jejichž účinky jsou na zdraví člověka velmi nepříznivé, může na ně vzniknout závislost a může dojít k nenávratnému poškození lidského organismu. V této souvislosti je třeba spolupracovat s rodiči: ukazuje se totiž, že některé děti „ochutnávají“ alkohol se souhlasem rodičů, jsou svým dětem negativním příkladem v požívání alkoholu a kouření. Děti musí vědět, že jim nikdo nesmí ublížovat a musí vědět, jak se bránit. Je třeba naučit děti žít v kolektivu třídy a školy, učit je toleranci, ohleduplnosti a vzájemné pomoci, učit je komunikovat (předcházet agresii, šikaně, násilí, rasismu). Je třeba vést děti ke zdravému sebevědomí, správnému sebehodnocení, stanovení si cílů v životě, k poznávání sebe sama, ke zvládnutí stresu a životních situací bez pomoci léků a jiných návykových látek (ve spolupráci s rodinou).

3.1 Vytváření pravidel

V mateřské škole jsou vytvořena a vystavená pravidla chování dětí. Pravidla děti spoluvytvářejí a učí se je chápat a dodržovat. Pravidla vycházejí ze Školního řádu mateřské školy. Společně vytvořená a dodržovaná pravidla ve třídě jsou účinnou prevencí sociálně patologických jevů – zejména nekázně, násilí a šikany.

3.2. Zdraví

- pochopit pojem zdraví jako pohodu duševní, tělesnou i sociální
- vymezit zdravé a škodlivé potraviny
- vědět rozdíl mezi pojmy zdraví x nemoc

3.2 Hygiena

Dodržování hygienických návyků (mytí rukou, používání toalety, umět smrkat do kapesníků, hygiena vlasů...). Pochopit, že dodržování základní osobní hygieny je důležité pro předcházení nákazám.

3.4. Výživa, stravování, stolování

- vliv stravy na zdraví, denní stravovací a pitný režim, jeho význam pro zdraví
- seznámit s různými typy potravin, které se řadí mezi tzv. zdravé i nezdravé

3.5. Pohyb

- vedení ke zdravému pohybu
- učit se odhadovat své možnosti, předcházet úrazům

3.6. Rostliny a my

- rozpoznávat některé rostliny, vnímat, že jsou léčivé i jedovaté
- chráníme přírodu, zajímáme se o svět kolem nás

3.7. Zvířata a my

- umět rozpoznat domácí zvířata, zvířata ze ZOO, lesní zvěř
- chráníme zvířata
- ohrožená zvířata
- zvířata, která ohrožují naše zdraví (klíště, jedovatý had...)

3.8. Vztahy, osobnost dítěte a sociální prostředí

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi dětmi
- uvědomování si podstaty kamarádství
- potřeba vzájemné pomoci, dorozumění, poznávání jiných, uvědomování si vlastní osobnosti
- řešení konfliktů ve třídě – dohodou, nenásilně, vytváření příznivého prostředí ve třídě
- využívat pochvaly jako výchovného prostředku, zažít pocit úspěchu a radosti z činnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- základní lidská práva, práva dítěte (Úmluva o právech dítěte)

3.9. Alkohol

- primárním úkolem je zjistit základní znalosti dětí o alkoholu a jaké mají zkušenosti s užíváním alkoholu – rodiče, ve svém okolí
- nebezpečí při požívání alkoholu

3.10 Kouření

- nácvik dovednosti odmítat alkohol a cigarety, vědět o jejich škodlivých účincích na organismus
- co lidem způsobuje kouření – nemoci, ohrožují druhé lidi
- proč lidé kouří

3.11 Drogy a léky

- uvědomit si, jak je důležité užívat léky jen na doporučení lékaře
- seznámit děti s následky požití neznámé drogy
- upozornit na nebezpečí plynoucí z manipulace s použitými jehlami a stříkačkami (možnost nákazy závažnými chorobami)
- cílem je získat co největší jistotu, že při nálezů těchto předmětů se budou děti chovat bezpečně

3.12 Cizí lidé

- nemluvit s neznámými lidmi, nikam s nimi nechodit
- nebrat si nic od cizích lidí
- nácvik odmítání

3.13 Komunikační technologie

- jak nám prospívají technologie (k vyhledávání informací, spojení se světem...)
- nevhodné programy
- jak nám škodí IT – závislost, zkažené oči, ...

3.14 Doprava

- znát základní pravidla silničního provozu
- nebezpečí na silnici, ulici

IV. REALIZACE CÍLŮ

Prevenčí patologických jevů je podpora dítěte k vytvoření zdravého sebevědomí, se schopností bránit se projevům násilí, které bude umět komunikovat s ostatními, dokáže pomoci druhému, bude mít rozvinutou emoční inteligenci a bude empatický k druhým.

Kritické situace společně rozebíráme v komunitním kruhu, nebo v ranním kruhu, kde společně s dětmi hledáme správná řešení, vysvětlujeme a hodnotíme sebe i druhé. Využíváme námětové hry, modelové situace...

Různá témata otvíráme při každodenních činnostech. Naše snaha prolíná celým dnem a odráží se ve všech činnostech.

Prevence se objevuje ve většině tematických blocích jako např. lidské tělo, zdraví, zdravá výživa, sport, zdraví a pohyb, dopravní výchova, já moje okolí, zvířata...

Příkladem dětem jde celý pedagogický sbor, který se v této problematice dále vzdělává (DVPP, nebo samostudium).

Ve vzdělávací práci využíváme různé materiály z internetu, pracovní listy, odborníky...

V. Evaluace preventivního programu

Výsledky plnění programu budou vyhodnoceny a zakotveny ve vlastním hodnocení školy. Dílčí evaluace bude probíhat na pedagogických poradách.

VI. Závěr

Tento Minimální preventivní program slouží zaměstnancům školy, dětem a jejich rodičům. Soustřeďuje se na oblast primární prevence, ale věnuje se i prevenci sekundární. Poučuje děti o patologických závislostech a negativních jevech, učí je jejich odmítání a ukazuje jim cestu, jak se před nimi chránit. Snaží se o vytvoření pozitivního sociálního klimatu ve škole. Snaží se o jasné vytyčení, jak řešit problémy.

Ochrana údajů.

Škola (a její zaměstnanci) ve smyslu evropského nařízení ke GDPR zachovává mlčenlivost a chrání před zneužitím data, údaje a osobní údaje a zaměstnanců školy, citlivé osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků a studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, shromažďuje pouze nezbytné údaje a osobní údaje, bezpečně je ukládá a chrání před neoprávněným přístupem, neposkytuje je subjektům, které na ně nemají zákonný nárok, nepotřebné údaje vyřazuje a dál nezpracovává.

PROJEDNÁNÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO MŠ LIPOVÁ BYL PROJEDNÁN NA PORADĚ:

DNE: 31.8.2022 v MŠ Lipová

Četly:

.....
Michaela Marková, učitelka

.....
Lenka Hamplová, školnice

.....
Vendula Bittnerová, vedoucí ŠJ, kuchařka

.....
Monika Kučerová, pomocná kuchařka